ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

РЎЗНОМА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

№ 30 (10.279).

1992 йил 12 февраль чоршанба

Баҳоси 60 тийин.

Вилоят ижтимоий-сиёсий рўзномаси

Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармони

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ МУЛКИНИ БОШҚАРИШ ВА ХУСУСИЙЛАШТИРИШ КОМИТЕТИ (ДАВЛАТ МУЛКИ КОМИТЕТИ)НИ ТАШКИЛ ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

«Давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси қонунини ижро эта бориб ҳамда республика ҳудудида бозор муносабатларини шакллантириш, тадбиркорлик ва рақобатчиликни рағбатлантириш, унумли меҳнат имкониятларини кучайтириш, шунингдек давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш соҳасида ягона сиёсатни ўтказиш мақсадида:

1. Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт комитети ва Давлат статистика комитети ходимлари сони ҳамда маблағлари ҳисобига Ўзбекистон Республикаси Давлат мулкини бошқариш ва хусусийлаштириш комитети (Давлат мулки комитети) ташкил қилинсин.

Белгилаб қўйилсинки, Ўзбекистон Республикасининг Давлат мулки комитети Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамаси қарамоғида бўлади ва Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашига ҳисобот беради.

2. Қуйидагилар Давлат мулкини бошқариш ва хусусийлаштириш комитетининг асосий вазифалари ва фаолият йўналишлари қилиб белгилансин:

давлат мулкини давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштиришни амалга ошириш чоғида халқнинг мулкий ҳуқуқларини ва ижтимоий адолат қоидаларини, Ўзбекистон Республикасининг иқтисодий мустақиллиги ҳамда миллий хавфсизлигини ҳимоя қилиш;

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг қарорига биноан Ўзбекистон Республикасининг давлат мулкини республика мулки ҳамда маъмурий-ҳудудий тузилмалар мулкига (коммунал мулкка) ажратиш;

давлат тасарруфидан чиқарилмайдиган ва хусусийлаштирилмайдиган корхоналар ҳамда мулкнинг турлари ва гуруҳларини аниқлаш юзасидан таклифлар тайёрлаш;

давлат мулкини давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш юзасидан дастурларни ишлаб чиқиш, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамасининг муҳокамасига тақдим этиш ва амалга ошириш;

республиканинг давлат мулкини жамоа, ижара, акционерлик, хусусий мулкка ҳамда ўзгача мулкчилик шаклларига асосланган бошқа корхоналарга айлантириш тартиби ва воситасини белгилаш;

республика давлат мулкини хусусийлаштиришда ажнабий юридик шахслар ҳамда фуқароларнинг иштирок этишларида белгиланган миқдор ва тартибни асослаб бериш;

тасдиқланган дастурларга мувофиқ давлат мулки бўлган аниқ объектларни, аввало кам фойда келтирадиган ва зарар кўриб ишлайдиган корхоналарни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш тўғрисида қарор қабул қилиш;

давлат мулкини рўйхатга олиш, давлат тасарруфидан чиқариладиган ва хусусийлаштириладиган объектлар қийматини баҳолаш ишларини ташкил қилиш;

хусусийлаштиришга доир кимошди савдолари ва танловларни ўтказиш тартибини, уларда харидорларнинг иштирок этиш шартларини ишлаб чиқиш;

давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш махсус жамғармаларини тузиш ҳамда улардан фойдаланиш тартибига оид таклифларни асослаб бериш;

республика мулки билан коммунал мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш жараёнига ташкилий ҳамда услубий жиҳатдан раҳбарлик қилиш, коммунал мулк объектларининг тасарруфчилари бўлмиш идоралар фаолиятини мувофиқлаштириш.

3. Шу нарса белгилаб қўйилсинки, Ўзбекистон Республикаси Давлат мулкини бошқариш ва хусусийлаштириш комитетининг, унинг жойлардаги органларининг ўз ваколатлари доирасида қабул қилган қарорлари вазирликлар, идоралар, концернлар, уюшмалар, корхоналар (бирлашмалар), муассасалар ва ташкилотлар, маҳаллий бошқарув органлари, мансабдор шахслар ва фуқаролар томонидан бажарилиши мажбурийдир.

4. Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамаси икки ҳафта муддат ичида Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки комитетининг фаолиятини ташкил этиш тўғрисида қарор қабул қилиши, комитет низомини ва тузилмасини тасдиқлаши зарур.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1992 йил 10 февраль.

ЛИМОНЗОР БОҒЛАР АКАДЕМИГИ

Республикамизда танилқли халқ селекционери, бутун дунёга машҳур лимон навлари ижодкори Зайниддин ота Фахриддинов таваллудининг 70 йиллиги кенг нишонланмоқда.

Республикамиз пойтахтида шу санага бағишланган кеча бўлиб ўтди.

— Зайниддин ҳожи Фахриддинов республикамизда биринчи бўлиб цитрус ўсимликларини бир-бирига чатиштириш йўли билан ўзбек лимонини яратган боғбондир,— деди Тошкент деҳқончилик дорилфунуни ректори Э. Шайхов халқ олимининг ҳаёт йўли ва ижодий фаолияти ҳақида гапириб. Бугунги кунда у яратган лимон турлари ўзининг кўркамлиги билангина эмас, балки шифобахш хоссалари билан ҳам кенг машҳурдир.

Тошкент вилояти ҳокими С. Д. Сайдалиев Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримовнинг юбиляр номига йўллаган табрикномасини ўқиб берди.

Ўзбекистон лимончилиги дейилар экан, ҳурмат билан сизнинг номингизни тилга оламиз,— дейилади Президент табрикномасида. Минг-минглаб оилалар дастурхонининг серфайз бўлишида сизнинг катта ҳиссангиз бор. Ана шу ҳалол, сербарака меҳнатингиз боис сиз ҳақли равишда фахрий академик мартабасига кўтарилдингиз.

Уста боғбонни унинг ёру биродарлари, ҳамкасблари, кўпдан-кўп шогирдлари муборакбод этдилар ва хайрли ишида унга катта муваффақиятлар тиладилар.

Кечада Президент маслаҳатчиси Б. Назаров иштирок этди.

(ЎзА).

ЖАМИЛА ОПА ДАЛАСИДА

ЖАМИЛА опани каварданликлардан танимайдиган кишилар бўлмаса керак. У «Ўзбекистон» жамоа хўжалигининг марказий қўрғонидан бу қишлоққа келин бўлиб тушганига ҳам қарийб чорак аср бўлиб қолди. Деҳқон фарзанди бу ерга келиши биланоқ ўзини меҳнат қучоғига урди. Сув шохобчаларини тозалади. Ер текислади. Кетмон чопди. Ипак қурти боқди. Каноп ўрим-йиғими, пахта теримида ёшларга хос жасорат кўрсатиб меҳнат қилди.

Жамила опанинг Юқори Чирчиқ ноҳиясидаги «Политотдел» жамоа хўжалигининг 20-бригадасида ишлаётганига ҳам 25 йилдан ошди. У ҳамон деҳқончилик билан шуғулланиб келаяпти. Унинг умр йўлдоши Нишон ака эса журналистлар уюшмасига аъзо. Мана неча йиллардан бери ноҳиянинг «Суръат» рўзномасида меҳнат қилиб келаётган қалами ўткир кишилардан бири.

Жамила опа ишчан колхозчи, меҳрибон она сифатида ҳам кўпчиликнинг ҳурматига сазовор бўлган аёллардан. У турмуш ўртоғи Нишон ака билан бир-биридан ширин 10 нафар фарзандни тарбиялаб воята етказишмоқда. Катта фарзандлари ҳозир халқ хўжалигининг турли соҳаларида меҳнат қилишяпти.

Яқинда биз Жамила опа Ахролова ишлаётган 20-бригада даласида бўлганимизда ана шу тиниб-тинчимас аёл ҳақида фақат илиқ сўзларни эшитдик. Жамоа етакчиси Ўринбой ака Мирсултонов у кишининг меҳнатга муносабати, фидокорлиги ҳақида мароқ билан гапириб берди.

Ҳақиқатан ҳам Жамила опа эл юрт ғамини ўйлаб иш юритадиган инсонлардан биридир. Меҳнатда тобланган Жамила опа турмушнинг машаққати ва қийинчиликларини мардонавор енгиб келаётган, фарзандлар олдидаги оналик бурчини садоқат билан адо этаётган жафокаш аёлдир. Бу оилага ҳамма ҳавас қилади. Оилада доимо аҳиллик ҳукм суради. Фарзандларининг ҳар бири уй ишларида Жамила опага яқиндан ёрдам кўрсатишади.

— Бригадамизда Жамила Ахролова каби меҳнатсевар аёллар анчагина. Улар фарзанд тарбияси билан бир қаторда дала ишларида ҳам фаол қатнашиб келишяпти. Шу туфайли бригадамиз ҳар йили ютуқларни қўлга киритмоқда,— дейди Ўринбой ака Мирсултонов.

Мазкур бригада деҳқонлари ўтган хўжалик йилида давлатга маккажўхори дони, ерёнғоқ сотиш йиллик режаларини ортиғи билан бажарган эдилар. Бу ишларда пешқадам колхозчи Жамила опа Аҳролованинг меҳнати муҳим аҳамият касб этаяпти.

Л. МАНСУРОВ.

• Қишлоқ хабарлари

ФЕРМЕРЛАР БОЛАЛАРГА

● УЗОҚ йиллар мобайнида биз учун хусусий мулк, хўжайин, бой, фермер сўзлари гўёки етти ёт бегонадек туюларди. Очиғи, бундай сўзларни ишлатишдан чўчирдик ҳам. Энди давр ўзгарди. Бу ўз навбатида хўжалик юритишнинг бой бўлиш имкониятларини излаб топиш ва шу йўл орқали иқтисодиётни кўтариб, фаровонликка эришишни тақозо этмоқда.

Биргина Калинин ноҳиясининг ўзида ҳозирги кунда 32 та фермер хўжалиги фаолият кўрсатмоқдаки, бу секин-аста гўшт, сут каби энг серистеъмол маҳсулотларнинг салмоғини кўпайтиришга имкон беради. Айниқса, уларнинг кўпчилиги болалар боғчаси кичкинтойлари ҳамда мактаб ўқувчиларига сут етказиб беришни ўз зиммаларига олган.

Яқинда Қорасув давлат хўжалиги фермерлари ҳам болалар боғчасини сут билан таъминлашга қарор қилдилар.

А. ҲОТАМОВ.

●

ЧЎПОН ТАЁҒИНИ ЭЪЗОЗЛАБ

● ОҲАНГАРОН ноҳиясидаги «Ангрен» давлат хўжалигида Ашур Асқаровни танимайдиган кишилар бўлмаса керак. Бу шу хўжаликда бир пайтлар донг таратган Асқар мерганнинг ўғли бўлиб, отасининг чўпон таёғини олган эди. Бунга ҳам роппа-роса чорак аср бўлибди-я. Ота мерос чўпонлик касбига садоқат билан ёндашиб, ҳар йили ўз отарларини қишловдан беталофат олиб чиқишга ҳаракат қилади. У ҳозирги кунда қўзилатиш мавсумига пухта тайёргарлик кўрмоқда. Жорий йилда ҳар 100 бош совлиқдан 110 тадан қўзи олишни мўлжаллаб, иш юритмоқда.

У. ЖЎРАЕВ.

●

ИССИҚХОНАДА

● ТОШКЕНТ ноҳиясидаги «Ленинград» давлат хўжалигининг бир гектарлик иссиқхонасига кеч кузда 40 килограмм эртаги карам ва 15 килограмм булғор қалампири уруғи сепилган эди. Айни пайтда барча майдондаги кўчатлар униб чиқди. Бу ерда сидқидилдан меҳнат қилаётган деҳқонлардан Ҳафиз Мағзумов, Муҳим Эшонқулов, Раҳима Мамаюсупова ва бошқалар кўчатларнинг баравж ўсишига ҳисса қўшмоқдалар.

Т. ДУСОНОВ.

■ *ДОЛЗАРБ МАВЗУДА СУҲБАТ*

БОЖХОНА ЮКНИ ЎТКАЗМАДИ

● Тошкентдаги олий ўқув юртларидан бирида таълим олаётган Вьетнамлик талаба Ватанига юк жўнатмоқчи бўлди. Лекин божхона бу юкни ўтказмади — унда яширинча кўп миқдордаги моллар жўнатилаётганлигини аниқлади. Қоидабузарлар маъмурий жавобгарликка тортилди. Яширинча жўнатилаётган учта катта қутидаги дори-дармонлар мусодара этилди ва экспертлар текшириш ўтказгандан сўнг педиатрия илмий-тадқиқот илмгоҳининг шифохонасидаги бемор болалар учун бепул берилди. Бисептол, ампиокс, кеофан, кофоран, линкоцин... Буларнинг ҳаммаси чет элдан келтирилган тақчил дори-дармонлардир. Уларнинг баъзилари икки-уч болани даволашга етса, бошқалари бутун касалхона учун икки ойга етарлидир.

Божхонадаги бу фавқулодда ҳодисани шарҳлаб беришни Ўзбекистон Республикаси божхоналар комитетининг раиси Э. М. ЖЎРАЕВдан илтимос қилдик.

— Амалдаги божхона қоидаларига кўра, барча тоифадаги фуқаролар — совет кишилари ҳам, хорижий кишилар ҳам дори-дармонлар олиб ўтишига рухсат этилган. Лекин врачнинг рецепти билан бир кишини даволаш учун етадиган дори-дармонни олиб ўтишга рухсат этилади. Мазкур ҳолда юкни яширинча олиб ўтишга уринилган. Жануби-Шарқий Осиё мамлакатларида дори-дармонларнинг нархи биздагидан анча қиммат. Шундан фойдаланиб бизнес қилишга уринишмоқда. Божхона чекловлари тўғрисида фуқаролар хабардор қилинди. Хорижга юк жўнатиш чоғида улар қандай юкни олиб кетаётганликлари тўғрисида декларация тўлдиришлари шарт. Вьетнамлик талаба эса ана шу рўйхатга дори-дармонларни киритмаган.

— Молларни яширинча олиб кетишаётганини аниқлаш қийинми?

— Бунинг учун биз махсус техникадан фойдаланамиз. Бу техника юк нималардан иборат эканлигини кўришга имкон беради. Агар шубҳа туғилса очиб кўрилади. Тошкент божхонаси музейида молларни яширинча олиб ўтувчиларнинг хийлаларини кўрсатадиган намуналар тўпланган: олиб кетиш тақиқланган мол дазмол, электр плита, холодильникнинг ичига жойланган. Ҳатто китоб тарзидаги идишлар ҳам бор. Сўнгги уч ойда Тошкент божхонасида наркотик моддаларни олиб кетишга бир неча бор уриниш фош этилди. 11 минг шишачадаги наркотик модда мусодара этилди, уларнинг кўп қисми МДҲ республикаларининг Ҳиндистондан қайтиб келаётган сайёҳларидан мусодара этилди. Махсус ўргатилган ит бундай моддаларни топишда ёрдам беради. Ҳужжатлар сохталаштирилган тақдирда (валютани олиб чиқиб кетиш чоғида кўпинча шундай қилинади) бундай сохталикни махсус асбоб аниқлайди. Оператив фаолиятда қўлланиладиган, яширин равишда олиб кетилаётган молларни аниқлашга имкон берадиган бошқа усуллар ҳам бор. Масалан, ана шундай усуллар ёрдамида ўтган ёзда уч ярим минг дона қўл соатини Афғонистонга олиб кетишга уриниш барбод этилди.

— Чет элга нималарни олиб чиқиш мумкин эмас?

— Наркотик, психотроп моддалар, қурол-яроғлар, ўқдорилар, портловчи ва кимёвий моддаларни олиб кетишга рухсат берилмайди. Бундай молларни республикага олиб келиш ҳам тақиқланган. Маданият вазирлиги мутахассисларининг рухсатисиз қадимий санъат буюмларини олиб кетиш тақиқланган. Чунончи, Тошкент божхона ходимлари ўтган йили 16 та ана шундай ҳолга дуч келдилар. Рухсат этилган миқдорга қўшимча совет пулларини олиб чиқиб кетишга доир 57 факт аниқланди.

Белгиланган тартибни бузувчилар қонунга мувофиқ жавоб берадилар. Божхона ходимлари бундай моллар мусодара этилгани ҳақида протокол тузадилар. Агар молларнинг қиймати 10 минг сўмдан кам бўлса тартиббузарга маъмурий жазо берилади. Яъни, у 100 сўмгача жарима тўлайди. Агар юкнинг қиймати 10 минг сўмдан кўп бўлса иш тергов идораларига оширилади.

— Мусодара этилган моллар тақдири нима бўлади?

— Наркотик моддалар йўқ қилиб ташланади. Олтинни тегишли протокол билан давлат хазинасига топширамиз. Маданият буюмлари музейга топширилади. Музейдаги буюмлар бизнинг ёрдамимиз билан анча кўпаймоқда.

Масалан, «Ипак йўли» телемарафони вақтида чет элга олиб чиқиб кетилаётган пайтда аниқланган кўп миқдордаги қадимий буюмлар Тошкент ва Самарқанд музейларига бепул топширилди. Филателистлар жамиятига нодир почта маркаларининг жамламаси топширилди.

Мусодара қилинган саноат моллари шаҳар молия бўлими орқали воситачи дўконларга чиқарилади, уларни сотишдан олинган даромад маҳаллий бюджетга ўтади. Дори-дармонларни эса шаҳар молия бўлими орқали Соғлиқни сақлаш вазирлигининг шифохоналарига жўнатяпмиз. Лекин юқорида келтирилган ҳолда — вьетнамлик талабадан мусодара этилган дори-дармонларни тегишли акт тузиб бевосита шифокорларнинг қўлига топширдик.

— Ўзбекистон иқтисодиётидаги ўзгаришлар божхоналар комитети фаолиятига қандай таъсир қилди.

— Иш ҳажми кўпайди. Ташқи иқтисодий фаолият ҳуқуқини олган қўшма корхоналарнинг фаолияти натижасида катта миқдордаги юкларни назорат қилишга тўғри келмоқда. Халқаро йўлларда қатнаш ҳам кўпайди. Чунончи, Туркия, Саудия Арабистони, Исроил билан мунтазам ҳаво йўли очилди. Бу йил Тошкент билан Исломобод ва Нью-Йорк ўртасида самолётлар қатновини йўлга қўйиш кўзда тутилмоқда. Шу муносабат билан Ўзбекистон Республикасининг иқтисодий ва сиёсий манфаатларини ҳимоя қилишда божхоналар ташкилотининг масъулияти ошди.

— Эркин Миассарович, айрим ахборот воситаларида Ўрта Осиё Республикаларидан, жумладан, Ўзбекистондан Афғонистонга қурол-яроғ етказиб беряпти, деган хабарлар пайдо бўлди. Шу хабарлар тўғрими?

— Ўзбекистон — Афғонистон чегарасини республика божхоналар ташкилоти жуда қаттиқ назорат қилиб турибди. Шу чегара орқали Ўзбекистондан ва МДҲга аъзо бўлган бошқа мамлакатлардан қўшниларимизга битимга мувофиқ ёнилғи, нефть маҳсулотлари, қурилиш материаллари, бошқа бир қанча юклар ўтади. Афғонистонга қурол-яроғ етказиб беришга келганда эса, мен хабардор киши сифатида бутун масъулиятни зиммамга олиб айтаман: бу миш-мишлар ҳақиқатга тўғри келмайди.

Н. ШУЛЕПИНА, ЎзА мухбири.

ХАЛҚАРО ҲАЁТ

ДАВЛАТ КОТИБИНИНГ КАТТА САФАРИ

● **ЎТГАН якшанба куни Америка Қўшма Штатлари давлат котиби Жеймс Бейкер сафарга чиқди. У энг аввало Германияда тўхтаб ўтадиган бўлди. ГФЖ ташқи ишлар вазири Г.-Д. Геншер билан учрашганидан сўнг МДҲ мамлакатларига йўл олади. Ж. Бейкер аввал режалаштирилган Ашхобод, Душанбе, Тошкент, Москвадан ташқари Кишинев, Ереван, Боку ҳамда Челябинск шаҳарларига ҳам боради.**

Сафарга жўнаш олдидан Ж. Бейкер Си-эн-эн телекомпанияси мухбири билан қилган суҳбатида Москвада олиб бориладиган музокаралар Россия Президенти Б. Н. Ельцин ҳамда АҚШ Президенти Ж. Буш ўртасидаги суҳбатларнинг давоми бўлади, деб айтди. Гап ядровий қуроллар заҳираларини қисқартириш, ядровий қурол ҳамда унинг технологиясини тарқатмаслик, иқтисодий қийинчиликларга дуч келган МДҲ жумҳуриятларига ёрдам бериш тўғрисида боради. «Вашингтон пост» рўзномаси Ж. Бейкер сафари муносабати билан мақола эълон қилиб, давлат котибининг навбатдаги сафари МДҲ жумҳуриятлари билан дипломатик муносабатлар ўрнатишда алоҳида аҳамият касб этади, деб таъкидлади.

ЖАЗОИРДА ФАВҚУЛОДДА ҲОЛАТ

● **ЎТГАН якшанба куни Жазоирнинг барча ҳудудларида 12 ойлик муддат билан фавқулодда ҳолат эълон қилинди. Шу муносабат билан эълон қилинган фармойишга асосан ашаддий мутаассиб ислом арбобларини бирлаштирган оппозициядаги партия — Ислом Қутқариш Фронти фаолияти тақиқлаб қўйилди.**

Фавқулодда ҳолат эълон қилинишига сўнгги кунларда тобора авжига чиқаётган тартибсизликлар ҳамда қуролли тўқнашувлар сабаб бўлди. Жаҳон оммавий ахборот воситалари хабарларига қараганда, биргина ўтган жума ҳамда якшанба кунлари оралиғида 40 дан ортиқ киши ҳалок бўлди, 300 га яқин киши жароҳатланди.

Ички ишлар вазирлигининг фавқулодда ҳолат жорий этилишига тааллуқли ҳужжатида Ислом Қутқариш Фронти фаолиятининг тўхтатилганлиги маъқулланади. Чунки, якшанба куни эрталаб ИҚФ бош қароргоҳи маъмурлар томонидан ёпиб қўйилди.

Жазоирнинг ҳозирги муваққат бошлиғи М. Будиаф раҳбарлигидаги ваколатли маҳкамалар мамлакатда фуқаролар уруши чиқиб кетишининг олдини олиш учун жуда катта саъй—ҳаракат кўрсатмоқдалар.

ЭНГ ҚАДИМИЙ ШАҲАР ҚОЛДИҚЛАРИ ТОПИЛДИ

● **ОМАННИНГ жанубий қисмида энг қадимий шаҳар ҳисобланган Убар қолдиқлари топилди. Бу шаҳри азим Қуръони каримада ҳам Эрам шаҳри сифатида қайд қилинганлиги маълум. Афсоналарга қараганда, у эрамизнинг юзинчи йилларида қум тўфонлари остида қолиб кетган.**

Убар шаҳрини қидириб топиш ғояси 1981 йилда АҚШ режиссери Н. Клэпп томонидан олға сурилган эди. Бироқ мавжуд хариталар бу шаҳарнинг қаерда жойлашганлигига тўлиқ жавоб бера олмаган эди.

Кўп марта фойдаланиладиган Америка фазогир кемалари суратга олган расмлар кўздан кечирилаётганда олимлар ғаройиб бир нарсага дуч келдилар. Қадимий йўллар кесишган жойда қум остида қолган шаҳар харобалари шундай аниқ билиниб турар эди... Олимлар Убар —Эрам шаҳри шу бўлса ажаб эмас, деган фикрда турибдилар.

ЧЕГАРАДАГИ ҚАЛТИС ВАЗИЯТ

● **ҲИНДИСТОН билан Покистоннинг Жамма ва Кашмир вилояти ҳудудидаги минтақада ўта қалтис вазият вужудга келди. Ҳиндистон армиясида оширилган ҳарбий ҳолат эълон қилинди. Қарама-қарши томон — Покистон ерларида эса «Жамма ва Кашмирни озод этиш фронти» деб аталган гуруҳнинг жангарилари зудлик билан ўз сафларини кенгайтирмоқдалар. Улар Ҳиндистон чегарасидан ўтиб Кашмирга юриш қиламиз, деб дағдаға солмоқдалар.**

Икки давлат ўртасида ҳақиқий уруш бошланишига сабаб бўлиши мумкин бўлган бундай вазиятдан ташвишга тушган Ҳиндистон дипломатияси қатор чоралар кўришга мажбур бўлди. Ҳиндистон Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Хавфсизлик Кенгаши аъзоларидан бўлган беш мамлакат раҳбарларига мурожаат қилиб, Жамма ва Кашмир вилоятидаги ҳарбий инқирознинг олдини олишда ёрдам беришни илтимос қилди. Ҳиндистон мурожаат этган давлатлар орасида Россия Федерацияси ҳам бор.

Дипломатик саъй — ҳаракатлардан ташқари Ҳиндистон ўзга чора кўришга ҳам мажбур бўлди. Биз ўз қуролли кучларимизни тўлиқ ҳарбий ҳолатга келтирдик, — деди Ҳиндистон мудофаа вазири Шарад Павар,— Ҳиндистон ҳудудининг дахлсизлиги шубҳасиз таъминланади. Жамма ва Кашмир вилояти полицияси бошлиғи Б. С. Беди ҳам Ш. Павар фикрларини қўллаб-қувватлади.

Ўз навбатида Покистон ҳам бу воқеаларга ўз муносабатини дарҳол билдирди. Покистон бош вазири Наваз Шариф сал аввалроқ Покистон Кашмирни озод этиш учун ҳамма ишларни қилади, деган бўлса, сал кейинроқ ўзининг бу даъватидан чекиниб, иложи борича бу қалтис вазиятни тинчлик йўли билан ҳал этишга даъват этди.

Кашмир вилоятининг ўзида аҳвол ниҳоятда чигаллашди. Кашмир террорчилари билан тартиботни сақлаш кучлари ўртасида ҳарбий тўқнашувлар бўлиб ўтди. Ўлганлар бор. Террорчилар вилоят маркази Сринагар шаҳридаги телевидение биносида бомба портлатдилар. Полиция кўплаб кишиларни қамоққа олди.

Эртага икки давлат ўртасида уруш бошланиб кетмасмикин? Бу саволга ҳар бир ҳиндистонлик ва покистонлик жавоб топиш учун ҳаракат қилмоқда.

ҲИБСГА ОЛИНГАНЛАР ТАҚДИРИ НИМА БЎЛАДИ

● **РЕЙТЕР ахборот агентлиги хабарига қараганда, Исроил Миср ҳукуматига ўзининг илгари ҳибсга олинган икки фуқароси тақдири муносабати билан мурожаатнома юборди. Исроилнинг мазкур фуқаролари жосусликда айбланган эдилар.**

Куни кеча Миср ички ишлар вазири сўзга чиқиб, қўлга олинган Исроил фуқаролари Исроилнинг разведка маҳкамаси — «Моссад» учун хизмат қилганликларини тан олдилар, деб айтди. Бироқ, деди вазир, дипломатик йўллар билан бу ҳақда Исроил бохабар этилмаган эди. Миср матбуотида жосуслар тўғрисида хабарлар босилгач, Исроилнинг Мисрдаги элчихонаси ўз фуқароларининг тақдири билан қизиқа бошлади. Гап икки киши — 41 яшар Фарес Субҳий Масратий ҳамда унинг қизи, 17 яшар Файқ тўғрисида бормоқда. 1979 йилда Исроил билан Миср ўртасида яраш битимларига имзо чекилганидан буён жосусликда айбланган дастлабки шахслар ана шу икки киши бўлди. Ф. С. Масратий ва унинг қизи тақдирини, кўринишидан, суд органлари ҳал қилса керак.

ХИЗМАТИДАН АҲОЛИ МАМНУН

Польшалик шифокорлар тажрибаси эндиликда шаҳримиз поликлиникаларида ҳам кенг қўллана бошланди.

Гап шундаки, бутун оила аъзолари: ҳам катталар, ҳам болалар муолажаси билан шуғулланадиган бундай поликлиниканинг биринчиси Тошкентнинг Жарариқ даҳасида ишга тушган эди. Тиббий хизматнинг бу янгича — муқобил усули кўпчиликни мамнун этди. Шуни инобатга олиб, навбатдаги поликлиникани Октябрь районида очиш режалаштирилди. Яқинда у ўз фаолиятини бошлаб юборди.

«Наврўз» ва «Авангард» маҳаллалари аҳолиси учун тиббий хизмат кўрсатаётган бу поликлиника малакали шифокорлар ва зарур тиббий асбоб-ускуналар билан таъминланди.

С. ОДИЛОВА.

«БОЗОР» ТАЪСИРИНИ СЕЗЯПМИЗ

Ҳар қандай даволаш муассасаси, шифохоналарни тиббиётга тегишли жиҳозлар, асбобларсиз тасаввур қилиб бўлмайди. Маълумки, беморнинг хасталаниш сабабини аниқлаш, тўғри хулосага келиш дўхтирлар учун энг дастлабки вазифа ҳисобланса-да, унга нажот бериш эса ўта масъулиятли ишдир. Бунинг учун, табиийки, дори-дармонлардан ташқари замонавий тиббий анжомлар жуда-жуда зарур.

Кейинги йилларда жаҳон тиббиётининг моддий базаси мана шундай техник жиҳозлар, ускуналарга эга бўлиб бормоқда. Шу жумладан собиқ Иттифоқда ҳам бу соҳа сўнгги йилларда бир мунча ривож топди. Муолажаларни тезлатувчи ва осонлаштирувчи жиҳозлар яратилди. Қолаверса улар туфайли беморлар орасидаги ўлим маълум даражада камайди. Жумҳуриятимиз, хусусан Тошкент вилояти шифохоналарида ҳам бундай асбоблардан фойдаланилмоқда. Бир қатор замонавий касалхоналар ҳатто чет эл аппаратларига ҳам эга бўлдилар. Лекин бу борадаги ишларимиз етарли эмас. Бир неча йиллар давомида соғлиқни сақлашга қолдиқ маблағ ажратиб келинганлиги туфайли биз анча орқада қолганмиз. Агар яқинда вилоятда қуриб, фойдаланишга топширилган «Медиз»ни — бир марта қўлланадиган дорининалар заводини инобатга олмасак бошқа биронта ҳам тиббий жиҳозлар ишлаб чиқарувчи корхонамиз йўқ. Шу сабабли ҳам биз кўплаб асбоб-анжомларни Россия, Украина, шунингдек, Европа мамлакатларидан харид қиламиз. Энди бу ҳолнинг ҳозир қанчалик мушкуллиги ҳақида ўйлаб кўринг. Бозор иқтисодиёти, нарх-навонинг кескин ошиб кетиши жуда кўплаб корхоналар ва ташкилотлар раҳбарларини эсанкиратиб қўйди. Аммо қўл қовуштириб ўтирсак яна бўлмайди. Давр энди ҳар бир кишидан хоҳ у ишчи, хоҳ раҳбар бўлсин, ишбилармонликни талаб қилмоқда. Кўп нарсани вақт ҳал қиляпти. Бугун амалга оширилиши керак бўлган юмуш эртага қолдирилса, натижада ойлар, йилларни йўқотишимиз ҳеч гап эмас. Шунинг учун биз аввалгидан ҳам хушёрроқ тортиб ҳаракат қиляпмиз.

Биз жумҳуриятдаги барча тиббиёт муассасаларини ўтган йилларда қўшни мамлакатлардан сотиб олинган асбоб-анжомлар билан таъминлашни давом эттирган ҳолда келгусида қийин аҳволга тушиб қолмаслик мақсадида биржаларнинг брокерлик идоралари орқали жиҳозлар харид қиляпмиз. Бу нарса нарх-наво билан боғлиқ бўлганлиги учун қийинчилик туғилмоқда. Масалан ўтган йили рентген аппаратининг нархи 40 минг сўм эди. Бугунги кунда 400 мингдан 700 минг сўмгача боряпти. Дорининаларнинг нархи ҳам аввалгисидан 15—20 баравар ошиб кетди.

Айни пайтда биз Москванинг «Мосрентген», Санкт-Петербургнинг «Красногвардейец» корхоналаридан энг зарур бўлган асбоб-анжомларни олиб турибмиз. Бирлашмамиз Испаниянинг «Фаберсанитас», Германиянинг «Интермет», Американинг «Феникс-Интернешнл», Венгриянинг «Медикор», Польшанинг «Лабимекс», Франциянинг «Сапекс» фирмалари билан алоқа қилади. Жумҳуриятимизда тайёрланадиган кимёвий моддалар, пахта ва бошқа бойликлардан уларга бериш эвазига энг сўнгги замонавий асбоблар оляпмиз.

МУҲИМИ — ХАЛҚ СОҒЛИҒИ

Тиббиётдаги замонавий техника, аппаратларни қўллаш орзуимиз ва асосий мақсадимиздир. Турли бахтсиз ҳодисалар, тўсатдан жуда қаттиқ оғриб қолиш, шунга ўхшаш кутилмаган кўнгилсиз воқеалар рўй берганда зудлик билан ёрдам кўрсатувчи реанимобиль машинаси яратилган эди. Мазкур машинада йўл устида операция қилиш, қон қуйиш, кислород билан таъминлаш, хуллас шифохонага етказиб борилгунча бемор ҳаётини сақлаб қолиш учун зарур бўлган барча имкониятлар бор. Ўтган йили Германияда чиқарилган мана шундай машиналардан 100 тасини сотиб олиб, жумҳуриятимиз вилоятларига, жумладан Тошкент шаҳри учун 10 та, вилоятга 10 та ажратилди. Бир йиллик ҳисобимизга кўра Тошкент вилоятида она ва болаларнинг ўлими анча камайди. Шунингдек, вилоят учун Польша ва Япониядан 15 дона УЗД аппарати, лаборатория жиҳозлари харид қилинди.

Шу кунларда Жумҳурият Вазирлар Маҳкамаси кўплаб ривожланган мамлакатлар билан шартномалар тузяпти. Биз ҳам ўз навбатида бирлашмамиз учун зарур бўлган нарсаларни сўраб мурожаат қилдик. Кундалик ҳаётимизда қўлланиладиган асбоб-анжомлар билан савдо қилувчи дўконларимизни мол билан таъминлашга ҳам алоҳида эътибор беріляпти. Бир бор қўлланувчи дорининa, кўзойнак, иситма, қон босимини ўлчаш асбоблари, қайчи ва шунга ўхшаш нарсалар имкон борича дўконларга етказиб берилмоқда.

Табиийки, айни пайтда бирлашмамизда анчагина муаммолар ҳам мавжуд. Ўтган йили вилоятлар учун Ярославль шаҳридан буйракдаги тошни майдалаб юборувчи «Урат» аппаратининг ҳар донасини 1,5 миллион сўмдан олган эдик. Бу йил эса мана шу аппарат 12 миллионга баҳоланяпти. Бунақанги нархда сотиб олишнинг эса сира имкони йўқ. Бундан ташқари тузилган шартномага биноан «Медиз» заводи учун Россиядан олиб келинаётган хом ашё миқдори уч баравар камайиб кетди. Сабаби Россиядаги хом ашё етказиб берувчи завод 30 фоиз қувват билан ишлаётганидадир. Хом ашё бўлмагач дорининаларни ишлаб чиқариш ўз-ўзидан камаяди. Бу дегани, бошқа мамлакатлар билан жиҳозлар айирбошлаш имкони чегараланиб қолади. Мана шу масалани ҳал қилиш билан Вазирлар Маҳкамаси шуғуллана бошлади. Эҳтимол тез кунда ижобий ҳал қилинар. Яна бир нарсани айтиб ўтиш керакки, бизда чиқарилаётган дорининаларнинг нархи бошқа жумҳуриятлардагидан 2—2,5 марта арзон. Бу ҳам бизнинг бюджетимизга катта зарар етказиши турган гап.

Бирлашма ишини яхшилаш учун аввало ишчиларимизни иқтисодий ҳимоялашга эътиборни кучайтирдик. Ўтган йили 1 декабрда уларнинг барчасига қиш ойларига зарур озиқ-овқат, сабзавот маҳсулотларини ғамлаб олишлари учун 1000 сўмдан пул бердик. Ҳозир маошлари икки баравар оширилган. Кундалик овқатланишлари учун 5 сўмдан тўлаяпмиз. Лекин тиббиёт техник базасини мустаҳкамлаш борасида муаммоларимиз кўп. Уларни ҳал қилиш йўлларини излаяпмиз. Шу мақсадда яқинда Туркия билан шартнома туздик.

Хуллас ҳозирги иқтисодий танглик шароитига қарамай, даволаш муассасаларини зарур тиббиёт техникаси, аппаратлар, асбоб-анжомлар билан таъминлашда бор имкониятлардан фойдаланишга ҳаракат қиляпмиз.

Саидкром АХРОРОВ,
Ўзбекистон соғлиқни сақлаш вазирлиги «Ўзбекмедтехника» бирлашмасининг бош директори.

● Атроф-муҳит муҳофазаси

ТАЪҚИҚЛАБ ҚЎЙИЛДИ

ТОҒ жинсларининг миллион йиллар давомида кимёвий, биологик, механик ва физик-механик жараёнлар натижасида ҳамда органик қолдиқларнинг, бошқа моддаларнинг аралашмасидан ҳосил бўлган тупроқни қисқа вақт ичида турли химикатлар билан заҳарладик. Инсоннинг табиатга кўр-кўрона аралашуви ҳар томонлама катта зарар келтирди. Ҳозирги даврда биз экологик жар ёқасига келиб қолдик. Табиатнинг мувозанатини узоқ йиллар мобайнида бузилиб келиши инсонни ўйлашга олиб келди. Чунки еримизда яшаётган ҳар бир жонзот атроф-муҳит билан чамбарчас боғлиқдир.

Экология грекча сўз бўлиб, «ойкос» — уй, яъни «турар-жой» деган маънони билдиради. Демак, ўз турар-жойимиз ва еримизни, сувимизни, ҳаво, ерostини, ўсимликлар ва ҳайвонот дунёсини ҳуқуқий муҳофаза қилиш бизнинг ҳар биримизнинг виждоний бурчимиздир.

Бизнинг давлатимизда табиатни муҳофаза қилиш ва табиий бойликлардан омилкорлик билан фойдаланишга қаратилган кўплаб қарорлар қабул қилинган. Ушбу ҳужжатлар асосида мамлакатимиз ва жумҳуриятимизда кўплаб жамиятлар тузилди. Жумладан, 1988 йилда жумҳуриятимизда табиатни муҳофаза қилиш қўмитасининг ташкил қилиниши катта аҳамиятга эга бўлди.

Шуни таъкидлаш керакки, вилоятимизда табиатни муҳофаза қилиш ва экологик мувозанатни сақлаш соҳасида, ер ресурсларидан фойдаланишда жиддий нуқсонлар мавжуд. Мана шундан биттаси қишлоқ хўжалик эҳтиёжлари учун қурилган тайёрагоҳлар бўлиб, уларнинг бугунги аҳволи ҳақида қисқача маълумот бермоқчимиз.

Тошкент вилоятида қишлоқ хўжалик ўсимликларига минерал ўғитларни, заҳарли оғуларни сепишда тайёралардан кенг фойдаланилган. Бундай тайёрагоҳлар ҳар бир ноҳияда мавжуд бўлиб, уларда заҳарли оғулар сақланган ва сақланмоқда.

Мана шу кунда вилоятда мавжуд бўлган тайёрагоҳлардан тупроқ намунаси олиниб, унинг таркибидаги хлорорганик ва фосфорорганик пестицидлар миқдори ўрганилди. Натижа шуни кўрсатдики, Оққўрғон ноҳиясида жойлашган 8 та қишлоқ хўжалик тайёрагоҳи майдонидаги тупроқ таркиби обдон текширилмасдан ҳайдаб, ўрнига пахта экилган.

Шу ноҳиянинг «Оққўрғон» давлат хўжалигидаги собиқ ноҳия қишлоқ хўжалик кимёси идорасининг тайёрагоҳи заҳарли моддаларни сақлаш омборхонаси тариқасида фойдаланилмоқда. Шунга ўхшаш Бекобод, Юқори Чирчиқ, Ғалаба, Чиноз ноҳияларидаги қишлоқ хўжалик тайёрагоҳлари ҳам оборотга киритилиб, уларда ҳозирги пайтда техник экинлар —пахта, каноп экиляпти. Ғалаба ноҳиясидаги «Ўзбекистон беш йиллиги» совхози ҳудудида жойлашган тайёрагоҳ гўнг тўплаш ҳамда ғўза баргини тўкишда ишлатиладиган хлорат магнийни сақлашда ўра вазифасини ўтаб келаётир. Ҳаммасидан ачинарлиси шундаки, Пискент ноҳиясига қарашли ноҳия қишлоқ хўжалик кимёвий ишлов бериш идораси ҳисобида турган тайёрагоҳ ҳозирги пайтда мана шу ташкилотнинг хизматчиларига боғдорчилик ширкати — ер тариқасида бўлиб берилган. Буни ноҳия табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси томонидан тақиқловчи чора-тадбирлар кўрилди ва назорат остига олинди.

Янгийўл ноҳиясида 5 та қишлоқ хўжалик тайёрагоҳи бўлиб, ҳозирги кунда унинг тўрттаси қишлоқ хўжалик оборотига киритилиб, беда, пахта, маккажўхори ва пиёз экилиб келинмоқда. Бу иш юзасидан ноҳия санитария-эпидемиология станцияси ходимларига огоҳлантириш берилди.

Қилинган таҳлиллар шуни кўрсатадики, тайёранинг учиш йўли билан ёнилғи оладиган жойида ДДТнинг миқдори белгиланган нормасидан икки баравардан 62 мартагача ошиқдир. Тайёранинг учиш йўлидаги ДДТнинг тупроқдаги миқдори Бекобод ноҳиясидаги Ленин номли жамоа хўжалигида +7, Бўка ноҳиясига қарашли қишлоқ хўжалик кимёвий ишлов бериш идораси ҳисобида турган тайёрагоҳда 38, Ўрта Чирчиқ ноҳияси Киров номли ўқув хўжалиги майдонида 41, Янгийўл ноҳиясидаги Ленин номли жамоа хўжалигида 28 марта ортиқлиги аниқланди.

Бундай заҳарли моддалар тупроқ таркибида шу қадар кўп бўлишига қарамай текшириш ўтказмасдан аэродромларни қишлоқ хўжалик оборотига киритиб юборишган. Ҳозирги пайтда экинлар экилиб келинаётган тайёрагоҳларга ноҳия давлат назоратчилари томонидан маълум муддатгача экин экмаслик тўғрисида кўрсатмалар берилди.

Ноҳияларда мавжуд бўлган қишлоқ хўжалик тайёрагоҳларининг экологик паспортини туздириш ва бу иш эгаларининг зиммасига юклатилиши лозим. Экологик паспорт норматив ҳужжат ҳисобланиб, унга табиатни муҳофаза қилиш бўйича чора-тадбирлар ва уни бажариш тартиблари ёзилади, давлат табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси томонидан назорат қилиб турилади. Агар паспортда кўрсатилган тартиблар бузилса, унда ер эгалари қонун олдида жавоб беришлари керак.

Т. ТЎРАЕВ,
ер манбаларини муҳофаза қилиш ва ундан оқилона фойдаланиш махсус давлат назоратининг бошлиғи, қишлоқ хўжалик фанлари номзоди.

● ЖУМҲУРИЯТИМИЗ пойтахтидаги «Китоб» нашриёт бирлашмасида ёшлар кўпчиликни ташкил этади. Улар корхонанинг турли бўлинмаларида катталар билан ёнма-ён туриб, фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Сиз ушбу суратда кўриб турган А. Нурмуҳамедов ва Р. Аҳмедовлар босма цехининг илғор ишчилари сафидан ўрин олишган. Улар мураккаб техникани моҳирона эгаллашган. Шунинг учун ҳам тез ва сифатли ишламоқдалар.

Сураткаш Р. ШАРИПОВ.

МЕҲР-ШАФҚАТЛИ БЎЛАЙЛИК

ОРОЛ БОЛАЛАРИ ЧИМЁНДА

Тошкент вилоятидаги Чимён болалар санаторийси ҳар ойда Қорақалпоғистонлик 200 нафар болани бепул даволашга аҳд қилди.

Орол, Чернобиль фожиалари... Бугунги кунда ана шу икки минтақа аҳолиси билан ҳамдард бўлиш, уларга ёрдам қўлини чўзиш мурувватли ҳар бир кишининг иши бўлиб қолди. Айниқса у ерда яшаётган болалар ҳаёти барчани ташвишлантирмоқда. Шифокорлар Орол бўйида яшовчи болаларнинг кўпчилиги ошқозон-ичак ва юрак-қон томир хасталикларига чалинганликларини айтишмоқда. Бундай сурункали касалликларни дафъатан даволашнинг иложи йўқ. Шунинг учун ҳам Оролбўйи болалари саломатлигини тиклаш учун барча имкониятлардан фойдаланилмоқда.

Ўтган йили Орол болаларидан 2 минг нафари республикамиз вилоятларидаги баҳаво, шифобахш масканларда даволаниб қайтишди. 5 минг нафар кичкинтой қўшни жумҳуриятлар ва Қозондаги болалар санаторийларида дам олди.

— Бу йил 16 минг нафар бола бепул даволанади,— дейди Ўзбекистон касаба уюшмалари федерацияси Кенгаши доимий комиссияси раисининг ўринбосари А. А. Муҳаммаджонов.— Шулардан 10 минг нафар бола Россия ва Ўрта Осиё шаҳарларидаги хушманзара жойларда даволанади.

Бу борада Чимёндаги болалар санаторийси шифокорлари ҳиммат кўрсатишди. Нукусдан кўтарилиб Тошкентга қўнган ҳаво кемасида ҳозирдаёқ 164 нафар бола келтирилди. Уларнинг кўпчилиги Қорақалпоғистоннинг яқинда сув тошқинидан азият чеккан Вазатов ва Чимбой районларидаги оилаларнинг фарзандларидир.

Айни вақтда улар бу ерда ўқишни ўз она тилида давом эттирадилар. Олти нафар муаллим улар билан машғулот олиб боради. Қорақалпоқ тилидаги ўқув қўлланмалари ҳам келтирилди.

П. НИШОНОВ,
ЎзА мухбири.

ҚОНУН ИНТИЗОМИ БАРЧАГА БАРОБАР

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ПРОКУРАТУРАСИ БОШ ТЕРГОВЧИСИ, АДЛИЯ КИЧИК МАСЛАҲАТЧИСИ МИРСИДИҚ МИРҲАКИМОВ БИЛАН СУҲБАТ

Мирсидиқ Мирҳакимов Оҳангарон ноҳияси, Қорахитой қишлоғида хизматчи оиласида туғилган. Олий ҳуқуқшунослик маълумотига эга. Ўттиз йилдан бери прокуратура органларида хизмат қилади. Бу давр ичида Наманган вилояти, Чуст ноҳиялараро прокурори, жумҳурият прокурорининг ёрдамчиси, шунингдек, Тошкент вилоятидаги Чиноз, Ўрта Чирчиқ, Оҳангаронда прокурор ёрдамчиси, Олмалиқ шаҳар прокурорининг муовини вазифаларида меҳнат қилган.

— Мирсидиқ Мирҳакимович, жумҳурият Президенти Ислом Каримов Ўзбекистон Олий Кенгашининг навбатдан ташқари IX сессиясида ҳуқуқ-тартибот маҳкамаларини мустаҳкамлаш, унинг ишига кенг жамоатчиликни жалб қилиш йўли билан жумҳуриятимизда жиноятчиликнинг пайини қирқиш тўғрисида жуда ибратли гапларни айтдилар. Келинг, мулоқотимизни шундан бошлай қолайлик.

— Ҳақиқатан ҳам жиноятчиликнинг ўсиб бориши ҳаммани ташвишга солмоқда. Ўттиз йиллик тажрибам давомида давлат раҳбарларининг ҳуқуқ-тартибот маҳкамалари ишига бунчалик аҳамият бериб, ҳуқуқшуносликни такомиллаштириш, унга давлат аҳамияти нуқтаи назаридан қараганини ҳали билмайман. Дарҳақиқат, одам ўлдириш, ўғрилик, талончорожлик, порахўрлик, чайқовчилик, номусга тегиш сингари жиноий ҳаракатлар анча кўпайиб кетдики, эндиликда буни ёлғиз ҳуқуқ-тартибот органларининг кучи билангина жиловлаш мумкин эмас. Шу сабабли Президентимиз Ислом Каримов бу масалага жиддий эътибор бериб, ҳуқуқ-тартибот органларининг обрў ва имтиёзларини амалдаги қонунларимиз доираларида ошириш зарурлигини жуда тўғри таъкидладилар. Буни чин дилдан табриклаш керак. Бу ҳам жумҳуриятимиз мустақиллигининг ҳуқуқий тимсоли ҳисобланади. Аммо менинг назаримда айрим қонунларимиз бироз таҳрирга муҳтождек туюлади. Ҳуқуқ-тартибот маҳкамаларининг роли ва обрўсининг оширилиши ана шу камчиликларга барҳам берса ажаб эмас. Қандай бўлганда ҳам ҳуқуқ-тартибот маҳкамаларига фақат малакали мутахассисларнинг кўпроқ келишини, улар томонидан жиноятчилик ва фуқароларнинг ҳуқуқларини ҳимоялаш учун тўғри баҳо берилишини истардим. Терговчиларнинг иши ҳам худди жарроҳларникидай жуда мураккаб. Агар унда заррача хатога йўл қўйилса қанчадан-қанча одамларнинг қонуний ҳуқуқлари паймол этилиши, пок номлари булғаниши, шахслари топталиши мумкин. Жумҳурият Президенти ҳуқуқ-тартибот маҳкамалари ишини янада такомиллаштириш ҳақида қайғурар экан, ҳуқуқшуносликнинг ана шу томонларига ҳам, шубҳасиз, назар ташлаганлар. Ҳуқуқшуносликда иқтидорли мутахассис инсон тақдири билан шуғулланар экан, аввало у ишга давлат ва халқ манфаати нуқтаи назаридан қарашга мажбур. Буни қонунларимиз талаб этади.

— Сиз каттагина маблағни нотўғри, қонунсиз йўл билан сарфлаган кооператив раҳбарлари жиноий фаолияти бўйича тергов олиб бораётган гуруҳга бошчилик қилаётирсиз...

— Гап Ангрен шаҳридаги собиқ Иттифоқ миқёсидаги «Ясная Поляна» кооператив бирлашмаси устида бораяпти. Дастлабки тергов натижалари шуни кўрсатдики, кооператив раҳбарлари томонидан бу ерда қонунсизлик ва жиноий ҳаракатлар йиллар давомида олиб борилган, унинг ҳужжатлари атайлаб қасддан чигаллаштириб юборилган. Кооператив раҳбарлари қонунсизликни қайта-қайта такрорлаган ҳолда Ангрен ғишт заводи ва Бўстонлиқ ойна заводини сотиб олиб, бу корхоналардан олинган фойдаларни каттагина қисмини жумҳуриятдан ташқарига чиқариб юборган. Кооператив бирлашмасининг Украина, Тожикистон, Қирғизистон, Туркманистон, Россия, Қозоғистонда филиаллари ташкил этилган. Бу филиаллар ҳеч қандай фойда кўрмай, фақат зарар келтирувчи бўлсалар ҳам бирлашма раҳбарлари томонидан филиалларнинг ходимларини қонунсиз равишда маблағ билан таъминлаб турганлар. Натижада кооперативнинг жуда катта миқдордаги маблағи қонунсиз талон-торож қилинган. Шунингдек, кооператив раҳбарлари кооперативга расман аъзо бўлмаган кўплаб кишиларга кооператив маблағидан 20—30 минг сўмлаб пул берган. Масалан, эр-хотин Захаровлар мазкур кооперативга аъзо бўлмаса-да, уларга қонунсиз 18 минг сўм пул берганлар, бу пулга улар ўзлари учун шахсий уй сотиб олишган. Ёки Туркманистондан келган яна бир шахсга 25 минг сўм миқдорида «саховат» кўрсатилган ва бу пул эвазига у ўзига шахсий машина сотиб олган. Бундай мисоллар кўп. Ишнинг мураккаблиги яна шундаки, содир этилган ёки гумон қилинаётган салбий воқеаларнинг бир учи Ангренда бўлса, иккинчи ва учинчи учлари Украина ёки Тожикистон, Қирғизистон ёҳуд Туркманистон билан боғланган. Терговчи ва тафтишчилар ўша жумҳуриятларга ҳам бориб тергов ва тафтиш ўтказишга мажбур бўлдилар.

— Мазкур ишнинг терговига яқин орада нуқта қўйиладими?

— Ҳозирча аниқ бир қарорга келиш қийин, лекин ҳали терговга чақириладиган шахслар, корхона ва ташкилотларнинг раҳбарлари жумҳуриятимиздан ташқарида ҳам кўп. Иш бўйича тафтиш давом этмоқда, у тамомлангани йўқ.

— Шундай катта ишни тергов қилиш нима сабабдан айнан Сизга топширилганлиги кўпчиликни қизиқтиради.

— Терговда шундай қоида бор. Одатда у ёки бу терговчига маълум ишнинг терговини топшириш прокурорнинг қарори билан амалга оширилади. Билишимча, вилоятимиз прокурори А. Манноновнинг тавсияси билан жумҳурият прокурори Б. Мустафоев бу ишни менга топширган. Бунга эса эҳтимол менинг прокуратура органларида узоқ вақт ишлаганлигим, ҳаётий тажриба етарлилиги сабаб бўлган бўлса ажаб эмас. Аммо шуни таъкидлаш керакки, бизнинг тергов гуруҳимизнинг иш фаолияти назоратини шахсан ўзининг зиммасига олган вилоят прокурори тергов давомида учраётган тўсиқ ва қийинчиликларни бартараф этиб, унумли ишлашимиз учун барча зарур шароитларни яратиб бермоқда. Биз ушбу иш бўйича терговнинг бориши тўғрисида ҳар ойда жумҳурият прокурорига ҳисобот бериб турибмиз. Мен тергов гуруҳига раҳбарлик қилар эканман, унда иштирок этаётган Тошкент вилояти прокуратурасининг бош терговчиси Олег Айларов, вилоят ички ишлар бошқармасининг терговчилари Зокир Нурматов, Шавкат Қаландаров, иш бўйича тафтиш ўтказиш гуруҳига раҳбарлик қилаётган Ҳ. Алиев ва бошқаларнинг хизматларини таъкидлаб ўтмоқчиман. Айниқса, Олег Александровичнинг билими, иқтидори, бу мураккаб ишга тергов жараёнида кўрсатган зийраклиги иш бўйича фақат холис текширувларни амалга оширилишида катта ёрдам бермоқда.

— Мирсидиқ Мирҳакимов, илгари ҳам шундай мураккаб ишлар билан рўбарў келганмисиз?

— Иш фаолиятим давомида бундай хўжалик ишлари билан кўп шуғулланганман: уларнинг аксариятини тергов қилганман, жуда кўпларида суд мажлисида давлат қораловчиси сифатида иштирок этганман. Фақат битта мисол келтириш билан чекланаман: 1987—1988 йилларда Олмалиқ шаҳрида фош қилинган тиллафурушлар, тилла корхонасидан ишқорларни ўғирлашиб, уни қайта ишлаб олтинларни қонунсиз сотувчилар устидан бўлган суд процессида ҳам давлат қораловчиси сифатида иштирок этганман. Ўша суднинг натижасида ўн тўрт жиноятчи устидан айблов ҳукми эълон қилинган.

— Терговчи ва прокурорларни кўпинча қораловчилар деб атайдилар. Аммо мен яқин ўтмишда вилоятимизда ўзларининг ҳалол ва одиллиги билан эл орасида катта обрў қозониб ҳали ҳам одамлар тилидан тушмаётган Ҳайдар ака Ражабов, Турсунхўжа ака Расулов, Қудратулла ака Лутфуллаев сингари прокурорларни яхши биламан. Шахсан сиз суд мажлисларида судларга у ёки бу шахс устидан оқлов ҳукми чиқаришни тавсия этганмисиз?

— Бундай кишилар хотирасини мен ҳам эъзозлайман. Оқлов ҳукмига келсак агар прокурор малакали мутахассис бўлса, кўрилаётган ишга, инсон тақдирига, унинг қонуний ҳуқуқларига зийраклик ва қонун манфаатлари билан қараса ана шундай оқлов ҳукмлари чиқаришни судга тавсия этади. Менинг иш тажрибамда ҳам бундай ишлар кўп бўлган. Юқорида айтганимдек, Олмалиқдаги тиллафурушлар иши юзасидан дастлабки терговда содир этган жиноий ҳаракатлари исботланмаган кишилар ҳам судга берилган эди. Мен ишни кўриб чиқиш жараёнида мазкур иш бўйича судга берилган Рифқат Шамбазовнинг содир этган жинояти исботланмаганлиги учун унга нисбатан оқлов ҳукми чиқаришни тавсия қилдим. Етарли далиллар бўлмаганлиги сабабли Рауф Ғаффоровнинг ишдаги қисмини қайта терговга юборишни сўрадим. Тошкент вилоят суди менинг фикримга қўшилди.

— Мазмунли суҳбатингиз учун раҳмат, Мирсидиқжон, қийин, хавфли ва машаққатли ишингизда Сизга муштарийларимиз номидан муваффақиятлар тилайман.

— Ўз навбатида барча муштарийларнинг мустақил жумҳуриятимиз қонунларини пухта ўрганишларини ва қонунларимизни ҳурмат қилишларини истаб, уларни барча жиноий ҳаракатлардан ҳоли бўлишларини тилайман.

МЎМИН ҚАЮМ
суҳбатлашди.

ҲАМДЎСТЛИК ДАВЛАТЛАРИДА

ВОҚЕАЛАР, ХАБАРЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

АҚШдан МДҲга

ЎТГАН душанба куни АҚШ ҳарбий-ҳаво кучлари транспорт авиациясининг дастлабки 12 та юк тайёраси МДҲ республикалари шаҳарларига инсоний ёрдам юкларини ортиб келди. Кеча яна бир тайёра Москвага қўнди. Бугун эса Бишкек, Ашхобод, Боку, Харьков, Санкт-Петербург, Ереван шаҳарларига, 15 февраль куни Улан-Удэ, Челябинскка, 17 февралда Львов, Новокузнецк, Пермга, 18 февралда Семипалатинскка ёрдам келади. МДҲга АҚШ юбораётган ёрдамнинг умумий миқдори 5,5 минг тоннага боради.

ТУРКМАНИСТОН БОЙЛИКЛАРИ

ТУРКМАНИСТОНДА олтин, платина, уран конлари очилди. Республика ҳукумати бошлиғининг ўринбосари Назар Суюновнинг маълум қилишича, ҳукумат қидирув-разведка ишларини кенгайтириш ва қимматбаҳо хом ашё қазиб олишни тезлатиш учун қўшимча маблағлар ажратишга қарор қилди. Туркманистон ўзининг дастлабки олтин конини ўз кучлари билан қазиб олмоқчи. Бироқ чет эл компанияларини жалб қилиш имконияти ҳам истисно этилмайди.

НОМАЪЛУМ ҲУЖЖАТЛАР ЭЪЛОН ҚИЛИНАДИ

В. И. ЛЕНИН фаолияти билан боғлиқ бўлган, илгари эълон қилинмаган материаллардан иборат тўплам яқин икки-уч йил ичида нашр қилинади. Россия федерациясининг ҳукумати ҳузуридаги архив ишлари қўмитаси раиси Р. Пихоя журналистларга шуни маълум қилди. У 6—7 жилдан иборат бўладиган тўплам бир неча минг ҳужжатни ўз ичига олади, деб айтди. Унинг гапларига қараганда шу вақтгача бу ҳужжатларни «КПСС раҳбарлиги нуқтаи назаридан эълон қилиш мумкин эмас эди».

СЪЕЗД ЧАҚИРИЛАДИГАН БЎЛДИ

РОССИЯ халқ депутатларининг VI съездини 20 апрель куни чақириш мўлжалланмоқда. Съездда муҳокама қилинадиган асосий масалалардан бири Россия янги Конституцияси лойиҳаси бўлади, эҳтимол. мавжуд Конституцияга киритиладиган тузатишлар кўриб чиқилиши мумкин. Съезд Россияда иқтисодий ислоҳотнинг бориши масаласини ҳам кўриб чиқади.

ГРОЗНИЙДА КОМЕНДАНТЛИК СОАТИ

ЧЕЧЕН Республикаси Президенти Жохар Дудаев фармони билан 11 февралдан бошлаб Грознийда комендантлик соати жорий этилди. У шаҳарнинг бутун ҳудудида кечқурун соат 22 дан эрталаб 6 гача давом этади. Президентнинг ана шу фармони билан Чечен Республикаси ҳудудидаги барча ҳарбий тузилмалар кимга бўйсунишидан қатъий назар жанговар шайлик кучайган ҳолатга келтирилади.

ХОТИН-ҚИЗЛАР ҚЎМИТАСИ МАҚОМИ ЎЗГАРДИ

СОБИҚ СССРда юз берган ижтимоий-сиёсий ўзгаришлар хотин-қизлар ҳаракатида ҳам кучлар қайта гуруҳланишига олиб келди. Хотин-қизлар қўмитаси ўз фаолиятини тўхтатди. Бир йил муқаддам таъсис қилинган Россия хотин-қизлар уюшмаси унинг ҳуқуқий меросхўри бўлди. Бу ташкилотларнинг қўшма конференциясида ана шундай қарор қабул қилинди.

МЕҲР-ШАФҚАТ ВА САЛОМАТЛИК ЖАМҒАРМАСИ

РОССИЯ меҳр-шафқат ва саломатлик жамғармасининг конференцияси бўлди. Бакулев номидаги юрак-томир жарроҳлиги билимгоҳи директори, академик Владимир Бураковский бу ташкилот президенти қилиб сайланди. Россия президентининг рафиқаси Наина Ельцина унинг вице-президенти бўлди.

МОСКВАДА МАТБУОТ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

ГРУЗИЯ муваққат ҳукуматининг бош вазири Тенгиз Сигуа Москвада матбуот конференцияси ўтказди. У мухбирларга шуни маълум қилдики, тахтдан четлаштирилган Звиад Гамсахурдиа ҳозир Чечен республикасида оиласи билан турибди. Собиқ президент Ғарбга жўнаб кетишга тўсқинлик қилмасликларини илтимос қилиб, ўз вакилларини юборган. Бош вазир агар Гамсахурдиа расмий равишда ёзма илтимос билан мурожаат қилса, унинг ҳукумати бунга тўсқинлик қилмаслигига ваъда берди.

(МАТБУОТ ХАБАРЛАРИ АСОСИДА ТАЙЁРЛАНДИ).

ҲАМДЎСТЛИК ДАВЛАТЛАРИДА

ЎЗ-ЎЗИНИ БОШҚАРИШГА ҚОДИР

БИЗНИНГ «Метан» маҳалламиз қадимдан Пискент шаҳридаги обод, ибрат олса арзийдиган анъаналарга бой маҳаллалардан эди. Кейинчалик бу ерлар Кутузов маҳалласига бирлаштириб юборилгач, ишларимиз путурдан кетди. Лекин бу хато сал кечикиб бўлса-да, тузатилди. Маҳалламиз яна олдинги номида қайтадан тикланди.

Маҳалла тўғрисида гап борар экан, мен бот-бот тарихни эслайман. Чунки илгариги маҳаллалар тароватн, чиройи, одамларнинг ташаббуси, ҳаммаси ўзига хос бўларди. Гузарларнинг эса гавжумлигини, ободлигини, соя-салқинлигини таърифлаб тугатолмайман. Маҳалланинг йиғилишими, бирон маъракасими, тўй-томошасими барчасига тайёргарлик кўришда гузарнинг аҳамияти жуда қатта эди. Бу ерда тегирмон, сартарошхона, тунукасозлик, чегачилик, бичиқчилик, косиблик, бешикчилик, этикдўзлик, атторлик, сақиччилик, новвойчилик, қандолатчилик, қолаверса, кундалик турмушимизда нимаики асқотиб қолса ҳаммаси бор эди. Бирон юмуш чиқдими, ҳозиргига ўхшаб фалон чақирим йўл юриб, ҳеч ким бозорга, шаҳарга чопмасди. Аксинча, шундоқ гузарга тушарди-ю, иши битарди. Энг муҳими бу кичик корхоналар ўзларини таъминлаш билан бир қаторда маҳалла маблағига ҳам ўз улушларини қўшиб борарди. Қарабсизки, маҳалла обод, гузарда ўзига хос бир тароват. Бу энди масаланинг иқтисодий томони. Унинг маданий-маънавий жиҳатларини айтмайсизми. Ҳамма нарса маҳалла фаолларининг назарида эди. Бирон киши бетоб бўлиб қолса ҳам хабар топиб, унинг хол-аҳволини сўраб, камчиликларига ёрдам берардик. У даврлардаги одамларнинг меҳр-оқибати, катталарга ҳурмати, одамохунлиги, муомаласи кишининг дилига ҳузур бағишларди.

Маҳалладаги кўп болали оилаларга, ёлғизларга махси, ковуш, дўппи, чопон, белбоғ, яхтак қилиб олиб борардик. Бир кишининг кўнглини олиб, эртанги кунига умид уйғотиб, хурсанд қилиб қайтардик. Болалардаги одоб-ахлоқ ҳам ўзига хос бир мулойим, ҳурмат-эътиборга йўғрилиб кетганди. Катталарнинг олдида, яъни ёши улуғ кишилар қаршисида ҳар хил қилиқлар қилиш у ёқда турсин, ҳаттоки ноўрин бир ҳаракат қилишдан ҳам тортиниб туришарди. Тўғрироғи, андиша бор эди. Бунинг яна бир аҳамиятли томони шундаки, қўшнининг ўғли бирор номаъқул иш қилса, бемалол койийверардик. Бир болага етти маҳалла ота-она ақидаси ҳаётда амал қиларди.

Бугун-чи? ҚАНИ, МАҲАЛЛАЛАРНИНГ ТАРОВАТИ, ҚАРИЯЛАР САЛОБАТИ... ҳаммаси барҳам топгандек. Аммо биз сўнгги вақтда Метан маҳалламизни қайта қуриш, олдинги чирой, ўша сокинликни қайтариш, шу билан бирга янги замонавий тажрибалар билан бойитиш ниятида қатъий ишга киришдик. Биринчи навбатда маҳалла аҳлини тўплаб, оқсоқолларимизни тўрга ўтқазиб очиқчасига суҳбат қурдик. Уларнинг дилларида тўпланиб қолган дардларини тингладик. Лозим топилганларига шу жойнинг ўзидаёқ кўмаклашиб, қолган муаммоларни босқичма-босқич ечишга қарор қилдик. Ўша куниёқ маҳалламиз аҳли талаб-истакларини ҳисобга олиб 15 кишидан иборат хотин-қизлар кенгаши, уруш ва меҳнат фахрийлари билан ишлаш комиссияси, ўртоқлик суди, тўйларни тартибли ўтказиш комиссияларини туздик. Уларнинг бевосита ёрдами билан тўйларимиз тартибли, шарқона, миллий қиёфага кириб бораяпти. Саранжом-саришталик, камхаражатлик устивор ўрин тутяпти.

Сўз—маҳалла қўмитаси раисига

Яқин-яқинда кунора-кунда бўлиб турадиган турли оилавий жанжаллар, келишмовчиликлар ҳам барҳам топяпти. Бундай можароларнинг асли сабабини ўргансак, ёшларда озгина сабру-бардошнинг, бир-бирига меҳрнинг етишмаслиги, эркак кишининг оиладаги обрўсини ўрнига қўймаслик ана шундай можароларга олиб келар экан. Биз оқсоқоллар буни тушунган ҳолда турмуш қураётган ёш оилага МУҚАДДАС КИТОБЛАРИМИЗ ҚУРЪОНИ КАРИМ ВА ҲАДИСИ ШАРИФлардаги ОИЛАГА оид оятларини биттама-битта тушунтириб, доимо босиқликка ўргатиб бораяпмиз.

Бундан ташқари тарбияси бузилган ёшлар борми, олибсотар ёки бузғунчи борми, ҳаммаларини дастлаб маҳалла ўртоқлик судида кўриб, муҳокама қилади. Элнинг ичида мулзам бўлган одам элдан қочиб қутулолмайди. Мана, яқинда маҳалламизда қатиқ сотувчи аёл сигарет пуллаган экан. Бутун жамоа олдида уни юзини шувут қилдик. Яна бир афғон уруши қатнашчиси почтахонада тўполон кўтарибди. Уни ҳам ахлоқини тузатишида ёрдамлашиб юбордик. Қарабсизки, маҳалламизда тартиб-интизом яхшиланяпти. Айни вақтда ҳудудимиздаги мактабда бўладиган ҳар бир ота-оналар йиғилишида қатнашиб, ўқитувчиларнинг таклиф-истакларини тинглаймиз, талабларини эшитиб, иккала томон маълум бир қарорга келамиз. Бир сўз билан айтганда ҳамкорликда иш олиб борамиз. Ёшлардаги бетгачопарлик, жиззакилик ўрнини сабр-тоқат, бардош эгаллаши учун кўп ҳаракат қилаяпмиз. Баъзи, болаларини тантиқ, эрка, нима деса айтганини қилиб ўстираётган оилаларда тушунтириш олиб бораяпмиз. Бундай болалар келажакда сал оғирроқ вазиятга тушса, енгил-елпи ҳаракат қилиб, ота-онасига, маҳалласига иснод келтиради. Хуллас, масаланинг тарбиявий-маънавий томонига ниҳоятда катта эътибор бераяпмиз. Ахир маҳалла деганда фақатгина кўчаларимиз озодалиги билан шуғулланадиган қўмитани тушунмаслик лозим-да. Аксинча, у ёш авлоднинг маънавий шаклланишида етакчилик қилиши керак. Шунинг учун ҳам яқинда учтўрт кишидан иборат комиссия тузиб, маҳаллада истиқомат қилувчи ҳар бир шахснинг касбини, айни пайтда нима иш билан шуғулланаётганлиги, хонадонлар аҳволи, уларнинг турмуш шароитини ўрганиб чиқдик. Бир ҳовлида уч-тўрт оила яшаётган жойлар бор экан. Ана шундай 38 оилага 8 сотихдан ер олишларига кўмаклашдик. Кўпларига кўмир, ўтин каби моддий ёрдамлар ҳам қиляпмиз.

Кейинги пайтларда маҳалламиз озодалиги, тароватини аслига қайтариш бўйича ҳам бир қатор тадбирлар ўтказдик. Аввало Бешовул қишлоғидан Метангача бир чақиримдан ортиқ ариқ қазиб келдик. Унга тарнов ўрнатдик, атрофларига мевали дарахтлар экиб, йўлларни тузатдик. Фурқат ва Свердлов кўчалари туташган жойдаги ариққа 8 метрлик кўприк қурдик. Учта новвойхона ва бошқа бир қанча маданий-маиший бинолар бунёд этдик. Бундан ташқари маҳалламизда энг озода, турли-туман мевали дарахтлардан тортиб, оддий ўсимликкача тартибли равишда парваришлаб, ҳамма томондан намунали эканлигини кўрсата олган хонадонлар учун «Энг намунали хонадон» мукофотини таъсис этганмиз.

Энди ўйлашингиз мумкин, маҳалла шунча нарсага қаердан маблағ топяпти деб. Биз ҳам айнан мана шу иқтисодий томондан қийналиб турибмиз. Лекин халқ депутатлари Пискент район кенгаши, район ижроия қўмитаси, қолаверса, «Пискент» пахтачилик ва «Ўзбекистон» боғдорчилик давлат хўжаликлари қўлларидан келганча ёрдам беришяпти. Бу маблағлар барибир халқ эҳтиёжини тўлиқ қоплаётгани йўқ. Шунинг учун ҳам кўп ишларни аҳолидан пул йиғиш эвазига, ҳашар йўли билан амалга ошираяпмиз.

Эндиликда маҳалла ўзини-ўзи бошқаришга ўтиши лозим экан, аввало унга маблағ керак. Бунинг учун эса қадим ота-боболаримиз йўлидан бориб, маҳалла ҳудудида кичик корхоналар қуриш, ривожлантириш муҳимдир. Чунки, шунда, ҳам маҳалла аҳлининг кўп юмушлари битиб кетади, оғири енгил бўлади. Ҳам маҳалла ғазнаси бойийди. Агар бу иш ижобий ҳал бўлса, халқ депутатлари район кенгашига ёки район ижроқўмига ҳам фақатгина йирик-йирик масалалар, мисол учун табиий газ, электр, йирик иншоотлар қурилиши каби муаммолар туғилса, мурожаат қиламиз.

Ҳали режаларимиз кўп. Маҳалламиз оқсоқоллари тўрт-беш чақирим йўл босиб масжидга қатнайди. Демак, ўз-ўзидан масжид солиш муаммоси чиқаяпти. Қолаверса, дўкон қуриш, Я. Абдулҳаев кўчасидаги ичимлик сув қувурларини алмаштириш керак. Бундан ташқари ёшларимиз тарбиясини янада яхшилаш мақсадида мадраса барпо этмоқчимиз. Бу мадрасада ЁШЛАРГА ҚУРЪОНИ КАРИМ БИЛАН ҲАДИСИ ШАРИФ ЎҚИТИЛАДИ. МИЛЛИЙ анъаналаримиздан, удумларимиздан сабоқ берилади. Буни ҳеч кечиктирмай ёшларга қанчалик тез етказсак, келажакда улардаги ИНСОФ, ДИЁНАТ, МЕҲР-ОҚИБАТ шунча тез тикланади, деб ўйлайман.

Гап маҳаллалар тўғрисида борар экан, республикамиз ҳукумати, шахсан Президентимиз Ислом Каримовнинг маҳалла қўмиталари иш фаолиятини яхшилашга асосий эътиборни қаратаётганлигини, иложи борича уларга ёрдам бериш лозимлигини алоҳида таъкидлаб ўтганлигини мамнуният билан айтмоқчиман. Ҳақиқатан ҳам, юрт фаровонлиги, тинчлиги, ободлиги айнан мана шу маҳаллалардан бошланади. БОЛАЛАР ҳам ҲАЁТГА БЎЛГАН КЎНИКМАНИ АВВАЛО ШУ ЕРДАН ОЛАДИЛАР. Шундай экан, маҳалла қўмитасига эътиборни кучайтирсак, кам бўлмаймиз.

Шу ўринда вилоятдаги мутасадди ташкилотларга таааллуқли айрим мулоҳазаларимни ҳам айтиб ўтмоқчиман. Гап шундаки, бугунги кунда қишлоқ районларидаги маҳалла қўмиталари шаҳардаги маҳалла қўмиталари каби кенг фаолият кўрсата олмаяпти. Шунинг учун уларнинг ҳам ваколатини шаҳардаги маҳалла қўмиталари билан тенглаштириш керак. Керак бўлса қишлоқдаги маҳаллақўм раисларига ҳам маош белгилаш масаласини ўйлаб кўриш лозим. Ана шундагина маҳаллалар ҳақиқатан ҳам ўз-ўзини бошқаришга қодир эканлигини тўлиқ намоён қилади.

Мирбува МИРҚОБИЛОВ,
«Метан» маҳалла қўмитасининг раиси, Улуғ Ватан уруши қатнашчиси.

● *Давлат тили тўғрисидаги Қонун қандай бажарилмоқда?*

ЛОҚАЙДЛИГИНГИЗГА «ҚОЙИЛ!»

ЎЗБЕКИСТОННИНГ Давлат тили тўғрисидаги Қонуннинг 24-моддасида жумҳуриятимиз ҳудудидаги **барча жой номлари миллий шаклда берилиб, ягона давлат тилида қайд этилиши** белгиланган. Ва ушбу моддa Қонун кучга кирган кун — 1989 йил 21 октябрдан бошлаб уч йил давомида (1992 йил 21 октябригача) ижро этиб бўлиниши шарт қилиб қўйилган. Белгиланган муддатнинг, икки йилу тўрт ойи ўтаяпти. Аммо вилоятимиздаги кўпгина жойларда: «Ўлимдан хабарим бор, бироқ Қонун-понундан хабарим йўқ!» деб ўтирган мутасаддилар анчагина. Ваҳоланки, Қонуннинг 28-моддасида мазкур Қонун амалиёти бўйича ҳар бир раҳбар ўз қўлостидаги ташкилот учун жавобгарлиги аниқ кўрсатилган. Минг афсуски, масъул лавозимларда ястаниб ўтирган айрим раҳбарларнинг ўз мавқе-мансабидан ҳаволаниб, кўзларини ёғ босиб қолганга ўхшайди. Акс ҳолда «Давлат тили тўғрисида»ги бир неча варақли мажмуани ўқиб чиққан бўлардилар.

Хизмат юзасидан турли йиғин ва анжуманларда иштирок этиб туришимга тўғри келади. Ўшандай вақтларда одамлар сўрашади:

«Мустақил бўлдик, ошкоралик ва халқчиллик сиёсатини тарғиб қилаяпмиз, аммо негадир кўплаб халқпарвар Қонунларимиз ижроси суст кетаяпти. Бунинг боиси нимада?»

Боиси—жойлардаги раҳбар ўртоқларнинг ўта лоқайдлигидадир.

Яқинда Қуйи Чирчиқ ноҳияси ҳудудидаги (пешлавҳасига ёзилгандек!) **«о/х имени Пятилетия УзССР»**да бўлгандик. У ердаги хилма-хил пешлавҳаю кўрсаткич—лавҳаларга **қараган одам** маҳаллий мутасаддиларга: «Э, қойил!» дейиши аниқ. Негаки, ноҳия раҳбарлари бепарволигидан Ўзбекистон ССР номи аллақачон ўзгарганлиги, Жумҳурият Олий Кенгашининг давлат тили ва мустақиллик тўғрисидаги Қонунлари мавжудлигини ҳам унутиб қўйиш ҳеч гап эмас-да!

Қуйидаги сурат—лавҳалар фикримизга яққол далилдир. Мазкур суратлардан нафақат Қуйи Чирчиқ ноҳияси раҳбарлари, балки вилоят аҳолисига маиший хизмат кўрсатиш идораси мутасаддилари ҳам Қонун ижросига панжа орасидан қараётганликлари кўриниб турибди.

Бу эътирозларга жойлардаги масъул кишилар қандай жавоб йўллашар экан?

Дилмурод САИДОВ.
В. ТЎРАЕВ олган суратлар.

● *Саломатлик муассасаларида*

ШИФОХОНАДА ОЛИМЛАР ДАРСИ

Ўтган йили қилинган ҳаракатларга қарамай болалар орасида турли хасталикларга чалиниш даражаси айтарлик камаймаган эди. Бу ҳол шифокорларни ташвишга солди ва улар бир қатор тадбирлар ишлаб чиқишди.

Яқинда ана шу режага мувофиқ Бўка марказий шифохонасидаги врачлар ҳамда ҳамширалар учун бир ойлик ўқиш ташкил қилинди. Махсус ажратилган хонада уларга Тошкент педиатрия медицина билимгоҳининг турли ихтисосликлар бўйича профессорлари, тиббиёт фанлари докторлари, номзодлари — йирик мутахассислар лекциялар ўқимоқдалар.

— Бундай машғулотлардан шифокорлар, кичик тиббиёт ходимларимиз хурсанд. — дейди район соғлиқни сақлаш бўлими мудири Ҳайринисо Асомова.— биз бундан буён вақти-вақти билан бу илмгоҳ жамоаси билан шартнома асосида шундай ўқувларни уюштириб тураверамиз.

Сўнгги пайтларда район соғлиқни сақлаш бўлими камқон оналар саломатлигини мустаҳкамлашга ҳам эътиборни кучайтирди. Бу мақсадда Мичурин, Ильич номли колхозлардаги амбулаторияларда кундузи ётиб даволаниб, кечқурун уйига қайтиш имконияти яратилган муолажа хоналари очилди.

Моддий базани мустаҳкамлаш борасида эса ўтган йил анча самарали бўлди. Бир қатор шифохоналар учун наркоз аппаратлари, ультратовуш ёрдамида юрак касаллигини аниқлайдиган, юрак-қон-томир фаолиятини кузатишни таъминлайдиган «кардиомонитор», ошқозон-ичак дардини борича кўрсатадиган «эндоскопия» аппарати сотиб олинди.

Шифокорларга бу борада район пахта заводи маъмурияти ўз маблағи билан катта ёрдам бермоқда.

—●—

ТИББИЁТДА ЎЗБЕКЧАГА ЎТИШЯПТИ

Йиллар давомида касалхоналар, поликлиникаларда тиббиёт билан боғлиқ расмий ҳужжатлар рус тилида тўлдириларди. Бундан икки йил аввал «Ўзбекистон ССРнинг Давлат тили тўғрисида»ги Қонун жорий этилиши билан вилоят соғлиқни сақлаш бўлими уни ижро этиш бўйича ишчи гуруҳи тузган эди.

Шундан буён ҳар ойда гуруҳнинг ҳисоботи тинглаб борилмоқда. Ўтган вақт ичида 22 та даволаш муассасаси ўзбекча ёзадиган машинкаларга эга бўлди. Қишлоқ районларида расмий ҳужжатларни ўзбекча тўлдириш муаммоси деярли ҳал этилди. Қонунни бажариш юзасидан белгиланган тадбирларга шу фурсат мобайнида 30 минг сўм сарфланди.

Аммо бу иш вилоят шаҳарларидаги даволаш муассасаларида ҳали суст бормоқда. Хусусан, Ангрен, Олмалиқ, Янгийўл шаҳарлари соғлиқни сақлаш бўлимлари иш жараёнига давлат тилини жорий этишга негадир шошилмаяптилар. Бизнингча, бу кечирилмас ҳолдир. Чунки ҳукумат қонуни ҳамма учун баробар дахлдор.

С. ҲАСАНОВ.

ЙЎЛЛАРИМИЗ СОЗ БЎЛСИН

Жамиятимиздаги хўжасизлик, сансалорлик, қўл учида иш қилишлар автомобиль йўлларига таъсир кўрсатмай қолмади. Ўзингизга маълум марказий кўчаларимиз, йўлларимиз баъзан шундай нобопки, то манзилингизга етгунча бетўхтов силкинишлардан тинка-мадорингиз қурийди. Биз йўлларни кўрикдан ўтказганимизда бунга яна бир бор амин бўлдик. Вилоят йўлларининг кўпгина жойлари, қопламалари, четлари сув ўтказиш иншоотлари ва ёмғирлар натижасида чўккан ва бузилган. Гарчи вилоят йўллардан фойдаланиш ва таъмирлаш бошқармаси йўлларнинг нуқсонларини бартараф этиш борасида бир қатор чора-тадбирлар кўрган бўлса-да, ҳали уларнинг ҳолати талабга жавоб бермайди. Айниқса корхона, идора, хўжаликлар ҳамда ташкилотларга қарашли маҳаллий йўллар ачинарли ҳолатда. Уларда йўл четларини таъмирлаш, устунчалар, тўсиқлар ўрнатиш, қопламаларга асфальт ётқизиш, кувур ва кўприкларни йўл кенглиги билан мослаштириш, қиш мавсумига тайёрлаш каби ишлар бажарилмаган.

Маълумки, автомобиль йўлларининг тоифаларига қараб автобус турлари ажратилади. Автобус тури билан йўл тоифаси бир-бирига тўғри келмаса бундай йўлларда йўловчиларни ташиш таъқиқланади. Масалан, Қибрай йўллардан фойдаланиш бошқармасига қарашли «Тошкент халқа йўли — Чинкелди қишлоғи» йўналиши тўртинчи тоифага мансуб. Унда 151-рақамли «Икарус» автобуси «Аэропорт—Чинкелди» йўналишида қатнайди. Йўл тоифаси эса автобус турига умуман тўғри келмайди. Шунинг учун ҳам биз Тошкентдаги 2-автокорхона раҳбарларига «Икарус» туридаги автобусни кичик маркали «ПАЗ» автобусига алмаштиришни сўраб ёзма тақдимнома ва огоҳлантиришлар юборган эдик. Афсуски, корхона раҳбарлари эътирозларимизга эътибор беришмади. Худди шунингдек, «Чорсу—Химик» йўналиши бўйича қатнайдиган «ЛАЗ» автобусини ҳам (Чирчиқ шаҳар 15-автокорхонага қарашли) «ПАЗ»га алмаштириш зарур.

Вилоят бўйича 131 та темирйўл чорраҳалари мавжуд. Уларнинг 43 таси жумҳурият темирйўл вазирлигига, 88 таси маҳаллий идора ва ташкилотларга қарайди. Афсуски, темирйўл чорраҳалари йўриқнома талабларига жавоб бермайди. Асосан маҳаллий идора, ташкилот, муассаса ва хўжаликларга қарашли темир йўл чорраҳалари шлагбаумлар, светофорлар, йўл белгилари, тунги ёритиш ускуналари, ёруғлик ва овоз мосламалари билан таъминланмаган. Чорраҳаларда йўл қопламларининг емирилиши, йўл ҳаракат хавфсизлигига салбий таъсир кўрсатмоқда. Вилоят Давлат автомобиль назорати бошқармаси чорраҳалардаги камчиликларни зудлик билан тугатиш тўғрисида ёзма буйруқлар берди. Баъзи раҳбарларга маъмурий жазо қўлланилди. Бироқ, лоқайдлик шунчаликки, раҳбарлар ҳамон ҳаракатга тушганлари йўқ. Бирон бир фожеа рўй бергандагина оёққа турадиган, ўзини куйди-пишди қилиб кўрсатадиган раҳбарлар афсуски, ҳали ҳам учраб туради.

Ҳаракат хавфсизлиги йўлларнинг созлигига ҳам бевосита боғлиқдир. Буни мутасадди раҳбарлар, йўл тоифаларига жавоб бермайдиган автобусларда йўлга чиқадиган ҳайдовчилар унутмасликлари лозим.

М. ИРМАТОВ,
Вилоят Давлат автомобиль назорати бошқармаси ҳаракат хавфсизлигини ташкил этиш бўлими катта муҳандиси, милиция майори.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ТАШҚИ ИШЛАР ВАЗИРЛИГИНИНГ БАЁНОТИ

Кейинги вақтларда чет эллардаги баъзи оммавий ахборот воситаларида 1992 йил 1 январда кучга кирган Афғонистондаги «салбий симметрия» тўғрисидаги Совет—Америка битими МДҲга аъзо бўлган бир қанча давлатлар томонидан бузилмоқда, деган гап зўр бериб такрорланмоқда. Афғонистон Жумҳурияти ҳукумати Ўрта Осиё давлатларидан, жумладан Ўзбекистондан қурол-яроғ ва жанговар техника олиб турибди, деган фикр бўрттириб баён этилмоқда.

Шу муносабат билан Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги ҳукумат номидан қуйидаги баёнотни беришга вакил қилинган:

«Афғонистонда ва унинг атрофида рўй бераётган воқеаларни Ўзбекистон халқи тўла масъулият билан идрок этмоқда. Ўзаро курашаётган томонларга қурол-яроғ етказиб беришни тўхтатиш масаласида илгари эришилган аҳдлашувларга Ўзбекистон ҳукумати тўла-тўкис риоя этмоқда ва келгусида ҳам шу аҳдлашувларга қатъий амал қилиш ниятидадир».

ТАШАББУСКОР ГУРУҲ МАЖЛИСИ

Тошкентда 10 февраль куни ташкил этилажак инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш комитети ташаббускор гуруҳининг кенгайтирилган мажлиси бўлиб ўтди. Унда республика вазирликлари ва жамоат ташкилотларининг вакиллари иштирок этдилар. Мажлисни республика тарихий ва маданий ёдгорликларни асраш жамиятининг раиси Н. Муҳиддинов очди.

Ҳуқуқшунос олим, Тошкент юридик илмгоҳининг ректори А. Аъзамхўжаев янги комитетнинг ҳуқуқ ва вазифалари тўғрисида сўзлади. Мустақил республикамиз катта сиёсий воқеа — Бирлашган Миллатлар Ташкилотига аъзо бўлиш арафасида турибди,— деди у. Бу эса мустақил давлатимизнинг инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш комитети ташкил этилишини тақозо қилади.

(ЎЗА),

● *Боғ яратайлик!*

ГИЛОС КЎЧАТИ ЕТИШТИРИШ ВА КЎПАЙТИРИШ

МЕВАЛИ дарахтлар ичида гилос барвақт ҳосилга кириши ва эртапишарлиги билан ажралиб туради. Ҳозирги пайтда гилос навлари икки хил пайвандтагда кўпайтирилади. Биринчиси камхастак бўлса, иккинчиси олча данагидан ёки бачки новдаларидан тайёрланган ёввойи ниҳоллар ҳисобланади.

Камхастак Тянь-Шань тоғ қияликларида денгиз сатҳидан 800—1300 метрли баландликларда 8—10 метргача бўлиб ўсади. Меваси аччиқ бўлиб, истеъмол қилиб бўлмайди. Пишиб етилган мевасининг ранги қизилдир. Меваси тезда териб олинмаса, тўкилиб кетади. Июнь-июль ойларида пишиб-етилган камхастак данакларига яхши ювилган дарё қуми аралаштирилиб, 80—100 сантиметр чуқурликдаги хандаққа қўмилади. Октябрь ойининг охири, ноябрь ойида камхастак данаклари қумдан сеткалар орқали элаб ажратилади ва тайёрлаб қўйилган ерга 4—5 сантиметр чуқурликда, эгатлар кенглиги 75—80 сантиметр қилиб экилади. Маълум сабабларга кўра данаклар кўзда экилмай қолган бўлса, баҳорда куртак бўртиш арафасида экилади. Данак экилган эгатлар устига бир сантиметр қалинликда чириган гўнг ёйилади. Чириган гўнг ерда нам сақлайди, уруғ ташланган тупроқ қаватини иситади. Майсаларнинг баландлиги 25—30 сантиметрга етганда атрофдаги чиринди ерга кўмиб юборилади. Бу пайвандтагларни гуркираб ўсишига таъсир қилади.

Камхастак пайвандтаглари гилос навларига кучли пайвандтаг бўлиб хизмат қилади, олча ниҳоллари эса гилос навлари учун пакана пайвандтаг ҳисобланади.

Камхастак ниҳолларига уланган гилос дархтлари баланд бўйли бўлиб ўсади, кечроқ, 3—4 йил ўтгандан сўнг ҳосилга кира бошлайди. 7—8 йилдан кейин тўлиқ ҳосилга киради. Олча ниҳолларига уланган гилос дарахтлари паст бўйли бўлиб, эрта ҳосилга киради.

Камхастакка улаб ўстирилган гилос кўчатлари айрим ерларда вояга етиши билан қуриб қоляпти. Бунинг ўзига хос сабаблари бор. Гилос дарахтлари серсувликни ёқтирмайди. Тупроғида ўсимликка зарарли бўлган хлор, сульфат каби тузлари бўлган ерларда қуриб қолади. Тупроқ қатламларининг остки қисми тошлоқ, гипс қатламларидан иборат бўлган ерларда ҳам гилос дарахтлари кўп умр кўрмай қурий бошлайди. Гилос учун тупроқ қатламлари қалин бўлган, сув босмайдиган, шўрланмайдиган унумдор тупроқли ерлар зарур.

Шу кунгача гилос учун камхастак асосий кучли пайвандтаг бўлиб ҳисоблаб келинмоқда. Гилос навлари олча ниҳолларига уланганда гилос кўчатлари ер ости суви яқин жойлашган ерларга экилади. Чунки олчага уланган гилос дарахтларининг асосий илдизлари ер юзасига яқин жойлашган бўлади.

Камхастакка уланган гилос кўчатлари 8х7, 8х6 метр схемаларида экилганда 1 гектар гилосзор барпо қилиш учун 178—208 донагача кўчат сарфланади. Олчага уланган гилос кўчатлари 6х5 метр схемасида экилганда гектарига 333 туп кўчат экилади.

Гилос пайвандтагларига куртак пайванд қилиш август-сентябрь ойларида ўтказилади. Март ойида суянчиқ кесилади. Куртак пайвандтагдан ўсиб чиққан ниҳолни кўзгача парвариш қилинади. Куртак пайвандтагдан ўсиб чиққан новданинг бўйи май ойида 100—110 сантиметрга етади. Шу даврда яхши етилган баргга тақаб устки қисми чилпиб олиб ташланади. Чунки гилос ён новдаларини яхши бермай тик бериб ўсади. Учки томони чилпинган кўчатнинг пастки қисмида жойлашган куртаклардан ён новдалар ўсиб чиқади.

Гилос кўчатлари кўпинча эрта баҳорда доимий ерга кўчириб экилади.

Камхастакка пайванд қилиб ўстирилган гилос кўчатларининг илдизлари йирик бўлиб, улардан ўсиб чиққан илдизчалар жуда оз миқдорда бўлади. Гилос олча ниҳолларига уланганида кўчатларда майда илдизлар кўп бўлади. Шунинг учун гилос кўчатларини чуқурроқ ҳолда қазиб олиниб тайёр—чуқурчаларга тезда экилиши керак. Агар тупроқда нам етарли бўлмаса суғориш лозим. Кўчатларнинг ён ва марказий новдалари ҳам қисқартирилади. Ён новдаларининг учдан бир ёки 50 фоизи қирқилади. Марказий новда эса ённовдаларга нисбатан 30—35 сантиметр узун қолдирилиб кесилади.

Гилоснинг «Баҳор», «Аштархоний», «Ревершон», йирик қора гилос, сариқ гилос кабиларини экиш тавсия этилади.

«Баҳор» навининг ҳосили май ойининг биринчи ўн кунлигида пишиб етилади, сўнг юқорида номлари қайд қилинган навлар ҳосилга киради.

Ҳосилга киргунча гилос дарахтларидаги ортиқча рақиб ҳисобланган новда ва шохчалар она шоҳига қадаб олиб ташланади. Ҳаддан ташқари ўсиб кетган бир йиллик новдалар ҳам қисқартирилади. Шундай қилинса ҳосилга кирган шохлар кучли ўсишдан қолади. Ҳамма куч мева тугишга сарфланади.

М. СОБИРОВ,
Қишлоқ хўжалик фанлари номзоди, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган қишлоқ хўжалик ходими.

• Қишлоқ кишилари

ДАРДИ БОР ШОИР БЎЛАДИ...

Чақалоқ туғилди, ота-она, қариндош-уруғлар хурсанд, яхши ниятлар билан қутлуғ исмлардан қўйишади. Мурғак то эсини таниб, йўлга киргунча меҳр-муҳаббат қуршовида бўлади. У ҳали ўзини эркалаб ўтаётган одамлар юрагида нималар борлигини, кўзига ниҳоятда ажойиб кўринаётган сирли оламда ёвузликлар, иғво-бўҳтонлар тўлиб-тошиб ётганлигини билмайди, шунинг учун кулиб қарайди, уларга талпинади.

Йиллар ўтади, бола вояга етади, мустақил ҳаётга қадам ташлайди, оқ-қорани танийди, турли тўсиқлар, бурчак-бурчакларда турган ёвузлар билан тўқнашади. Улар йўлни тўсадилар, шоҳ-шабба, чангаллар ташлайдилар, кечагина ўзлари ардоқлаган болакайнинг ёруғликка чиқармасликка интиладилар. Лекин у олға юраверади, юзлари тилиниб, чўп-устихон бўлиб қолса-да қадамларини тўхтатмайди. Энди унинг юрагида ҳаёт учун кураш мақсади алангаланади...

Ҳа биз шунақамиз, хом сут эмган бандалармиз, умр бўйи бир-биримиз билан курашамиз, ҳатто энг яқин дўстимизнинг ютуғидан ҳам юрагимизда оғриқ туради, ҳасад қуртлари бош кўтаради, улар ич-ичимизни кемиради. Баъзан яхшиям худо инсонларга ўткир шох ато қилмаган, бўлмаса аллақачон бир-бирларини сузиб ўлдириб қўйишарди, деб ўйлайман. Лекин инсоннинг шохи бўлмаса-да, ундан ҳам ёмон Сўзи бор. Халқимизнинг севимли фарзанди Нуриддин Муҳиддинов Усмон Юсупов ҳақидаги хотираларида шундай ёзади: «Икки кундан кейин юқоридан бир дўкай қўнғироқ қилиб, Усмон Юсупов шаънига ҳақоратомуз сўзлар айтди. У қаттиқ изтиробга тушиб, кечаси билан ухлай олмади. 26 апрель куни кечқурун инсульт бошланиб, ўнг қўли ва оёғи шол бўлиб, тилдан қолди. Тўшакда ўн кун қимирламай ётди. Шифокорлар, хотини ва фарзандлари бутун чораларни кўришганига, беморнинг ўзи ҳам ҳаракат қилганига қарамай, қўл-оёғини қисман бўлса-да, қимирлата олиш, сўзлаш қобилиятини бироз бўлса-да тиклаш имконияти бўлмади».

Бир оғиз сўздан яраланган Усмон Юсупов кўп ўтмай вафот этди. Кўрдингизми, инсонда ана шундай даҳшатли «қурол» бор, у ҳар қандай шохдан, қуроллардан ҳам кучли.

Мен Турғун Турсунбоев билан суҳбатлашар эканман, кўнглимдан шуларни кечирдим, унинг оппоқ оқариб кетган сочлари, ҳаёт ташвишлари аёвсиз чизиб ташлаган ажинлари, дарвешона қиёфасига қараб, наҳотки, биз бир-биримизга шунчалик бешафқатмиз деб ўйладим.

Турғунбой акани 1973 йилдан бери танийман. Ўшанда Чиноз райони янги ташкил этилган, мени район партия комитети тавсияси билан район газетига олиб келишган эди. Унгача «Тошкент оқшоми»да ишлардим.

— Турғунбой ака, райкомда йўриқчи бўлганингизда шеър, ғазал ёзмасдингиз-ку?

Турғунбой ака оппоқ сочларини силаб кулди. Бироздан сўнг кўзларига мунг чўкди.

— Ҳаммаси ичимда, юрагимнинг тўрида эди. Ҳаёт ташвишлари, курашлар билан овора бўлиб, уларни қоғозга тўкишга улгура олмасдим.

Дарвоқе, Турғунбой ака бутун умр ўз тақдири учун курашди. Уни йўлдан супириб ташламоқчи бўлдилар, иғво-бўҳтон тарқатдилар. Андижондаги институтлардан бирида беш йил немис тилидан дарс берганда турли тўсиқларга дуч келди. Унинг ўрни қайсидир амалдорнинг эрка хотинига керак бўлиб қолганда, «Сиз немис тилини яхши билар экансиз, бизга кераксиз», деб Россиянинг узоқ шаҳрига ўқишга юборишди. Тақдир экан, Турғунбой ака ўша ерда обрўли бир генералнинг қизи билан танишиб, унга уйланди, анча йилгача яшади. Рафиқасини Ўзбекистонга олиб келмоқчи бўлган эди, у ота-онангиз барибир кўнишмайди деб ўша ерда қолди. Юборган жойларида ўқишни истамаган Турғунбой ака яна Андижонга қайтди. Қарангки, бироздан сўнг унинг ўрни яна қайсидир амалдорнинг келинига зарур бўлиб қолди. Шундан кейин қўл силтадию, қадрдон Чинозига қайтди. Уни янги ташкил этилган Чиноз партия комитети йўриқчилигига таклиф этишди. Бир неча йил шу ерда ишлади.

Баъзида ҳаёт зарбалари, дўст-биродарларингнинг пасткашликлари қўлингга қадаҳ тутқазар экан. Риёкор шароб ичингга киргач, барча дард-аламларингни карахт қилиб қўяркан. Дард-аламлар «уйқу»дан уйғонгач, яна улар устига шароб тўкасан. Бу иш тўхтовсиз давом этаверади. Турғунбой ака шароб бошлаётган йўлнинг ярмидан қайтди, қадаҳларни уриб синдирди, энди ёвузликларга қарши қаламим билан курашаман, яхшиликларни улуғлайман, деб аҳд қилди. Мана, шунга ҳам йигирма йилдан ошди.

У мактабда немис тилидан дарс беради, рус тилини аъло даражада билади. Турғунбой ака чинозлик шоир Абдулла Шернинг Маҳмуд Ялавоч ҳақидаги ва бошқа бир қатор шеърларини ўзбек тилидан рус тилига маҳорат билан ўгирган.

Турғунбой Турсунбоев ғазал ёзиш бобида анчагина маҳорат орттирди, унинг ғазалларида қандайдир сеҳр, оҳанг бор, тебраниб тинглайсиз беихтиёр. Бу бежиз эмас. Бу ғазалларга Турғунбой аканинг аламли дардлари, ўкинчлари, умид-ишончлари ҳам омухталанган.

Қуйида Турғунбой Турсунбоев ижодидан намуналар эълон қилмоқдамиз.

Эсон ҚОСИМОВ.

ЎЗЛИГИНГНИ БИЛСАНГ КИФОЯ

Марказий ойнаи жаҳон кўрсатувларидан бирида соҳибқирон Амир Темурни яна «босқинчи», «Темур оқсоқ» деб атадилар.

Ўзбегим, бексан ўзингга, ўзга бекка зор эмас,
Ўзлигинг билсанг кифоя, бошқа гап даркор эмас.
Таърифинг гарчи қилолмам мавлавий шоир[1] мисол,
Бир калом айтсам ҳақингга — фойдасиз такрор эмас.
Саҳнаи оламда не-не шоҳу султон ўтмади,
Барчаси ҳам Зол эмасдир, барчаси хунхор эмас.
Қайсари Рум зулмидан Оврўпони этган халос
Мир Темур эрди, бу ҳақдир, ҳақ эса инкор эмас.
Олтин Ўрда аждарин ҳам бошини янчган — Амир,
Адлу инсофда бирор тож дор Темур миқдор эмас.
Бемаҳал Саҳлабни[2] сақлаб, жон ато қилган — Бобом,
Ул менинг фахрим эрурким, дилда ёди хор эмас.
Ким элимни ҳурмат-ла сўзлар — бош устига,
Ўтмишимга тил текизган дўст эмас, аброр эмас.
Ал-Китобу Каъбаси йўқларга қилдиқ саждалар,
Аслида Аллоҳ ягона, ўзга Тангри бор эмас!
Меҳнату Иймону бирлик сақлайдир Эркимиз,
Зоҳиру пинҳон ғанимлар борлиги асрор эмас.
Истагим — ул нобакор фосиққа етсин сўзларим,
Англаса, исёни дил бу, шунчаки ашъор эмас.
Аҳди содиқ бирла тутдим сенга ишқимни элим,
Ишқ аро Турғун эрурман, аҳд уза сайёр эмас.

Изоҳлар: 1. Устод Эркин Воҳидовни назарда тутмоқдаман. 2. Қадимдан ўрус ва бошқа славянлар яшаган ҳудуд.

НЕ ПАРИВАШКИМ...

Не паривашким, нигоҳи жон олур жон устина,
Қошму ё қўш зулфиқор ул-қон тилар қон устина.
Неча ошиқ кўксини заҳм айламиш мижгон ўқи,
Бўйла, Чингиз сурди лашкар мулки Турон устина.
Боши узра чарх урар кўнглим қуши зулфин кўриб,
Гўйиё мор ўрмалар тайри полапон[1] устина.
Бир гадо ҳолин келиб сўрмайди ул султони қўрқ,
Қай йўсин боргай гадо шавкатли султон устина?!
Қоч, э, Мажнун, кўз ёшим дарёси етмасдан бурун,
Етса, жонзот қолмагай дашти биёбон устина.
Дил уйида бир жиҳоз йўқ ёлғиз армондан бўлак,
Тахладим тахмон аро армонни армон устина.
Ранжима, кўнгил, садоқат кўрмасанг бу дайр аро,
Бунда девлар ўт қўяр қабри Сулаймон устина.
Шоҳи даврондан мурувват кутма, эй Турғун, ахир,
Бемурувватлик ёзилган тоқи даврон устина!

Турғун ТУРСУНБОЕВ.

[1] тайри полапон — қушнинг боласи.

• ЎЗБЕКИСТОН—ТУРКИЯ

ҲАМКОРЛИКНИНГ МУҲИМ БЎҒИНИ

Мустақил Ўзбекистонимиз хорижий мамлакатлар, жумладан, қўшни давлатлар — Ҳиндистон, Эрон, Покистон, айниқса, Туркия билан иқтисодиёт, савдо ва маданият соҳаларида ҳар томонлама ҳамкорликни ривожлантиришга интилмоқда. Президентимиз И. Каримовнинг Туркияга ташрифи бунинг яққол мисолидир. Ана шу сафар давомида иккала томон ўртасида бир қанча жуда муҳим соҳаларда, масалан, транспорт ва коммуникацияларга доир ҳамкорлик тўғрисидаги битимлар имзоланди.

Хўш, ана шу соҳадаги битим қандай амалга оширилаётир?

Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги мухбири Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Транспорт, йўл хўжалиги, алоқа ва информатика комитетининг раиси Ғ. З. Захриддинов билан ана шу ҳақда суҳбатлашди.

— Бу саволга жавоб беришни Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг кейинги сессияси «Алоқа тўғрисида»ги қонунни қабул қилганлигини эслатиб ўтишдан бошлашни истардим,— деди Ғулом Захриддинович. — Гап шундаки, алоқа хизматидан фойдаланувчилар ва алоқа воситалари эгаларининг манфаатларини ҳимоя қилишни кўзда тутувчи бундай ҳужжат Ўзбекистон тарихида биринчи марта қабул қилинди. Бу билан биз дунёнинг барча илғор давлатларида бўлганидек, Ўзбекистоннинг инфратизими пойдеворига дастлабки ғиштни қўйдик десам янглишмаган бўламан.

Бевосита саволингизга келганда, шуни айтиш керакки, Ўзбекистон билан Туркия ўртасида транспорт ва коммуникациялар соҳасидаги ҳамкорлик иккала мамлакатнинг ана шундай қонунлари асосида ривожлантирилади.

Транспорт соҳасидаги битимда иккала мамлакат ўртасида темир йўл алоқасини ривожлантиришга алоҳида эътибор берилган. Масалан, Ўрта Осиё темир йўлида Тажан станциясидан Серахс чегара станциясигача 140 километрдан кўпроқ масофада темир йўл қурилади. Серахс станциясидан Эрон ҳудудидаги Бешхет станциясигача темир йўл тортилса, умуман, Эрон орқали Туркияга темир йўл алоқасини амалга ошириш мумкин бўлади. Шунда Ўрта Осиёдаги мустақил давлатлар, жумладан, Ўзбекистон қуриладиган Эрон—Туркия темир йўли орқали дунё миқёсига чиқа олади.

Энди автомобиль транспорти масаласини олиб кўрайлик. Бизнинг Автомобиль транспорти вазирлигимиз Туркияда чиқарилаётган «Отомарсан» маркали автобусни Ўзбекистонда ҳам ишлаб чиқариш масаласини ўрганаяпти. Шу «Отомарсан» фирмасининг автобусларини ўзимиздаги мавжуд автотранспорт соҳасидаги заводларда йиғиш ишларини ташкил этиш вазифаси ҳам турибди. Туркиядан автобусларнинг эҳтиёт қисмларини олиб келиб, шу ерда йиғса бўлади. Бундан ташқари шаҳарлараро юк ташиш бўйича қўшма корхоналар ҳам қуриш мумкин.

Туркиядан амалда темир йўл орқали тўрт-беш кун ичида юк ташиб келтирса бўлади. Автомобиль транспорти алоқасини йўлга қўйиб олсак, унда темир йўл қурилгунча автомобиль билан юк ташиб туриш имконияти пайдо бўлади.

Алоқа соҳасидаги ҳамкорликка келганда шуни айтиш керакки, ушбу битимга мувофиқ томонлар телекоммуникациялар тизимининг ишлаши соҳасидаги ахборотларни ўзаро айирбошлаш ва маслаҳатлашувларни амалга оширадилар, мавжуд тармоқлардан ва Тошкент шаҳрида қурилаётган халқаро «Интелсат» йўлдош алоқа станциясидан фойдаланган ҳолда бевосита автомат телефон, телеграф алоқаларини айирбошлайдилар, шунингдек ахборот тармоқларини туташтирадилар.

Алоқа соҳасидаги ҳамкорликни амалга ошириш учун Ўзбекистон Республикаси халқ ноибларидан ташкил топган мутахассислардан иборат делегациянинг Туркияга бориши мўлжалланмоқда. Делегация сафаридан мақсад битимда кўзда тутилган кўпгина масалаларни ўша ернинг ўзида ҳал этишдан иборатдир. Масалан, Ўзбекистон билан Туркия ўртасида тўғридан-тўғри телефон алоқаси йўқ. Буни амалга ошириш эса ғоят зарур. Бизнинг ишбилармонларимиз битим тузган ташкилотлари билан алоқа қилиши керак. Бундан ташқари телефакс орқали алоқа ўрнатилиши лозим. Сизга яхши маълумки, бизнинг чет мамлакатлар билан барча алоқаларимиз илгари фақат марказ орқали олиб борилар эди. Энди эса Ўзбекистон хорижий мамлакатлар билан тўғридан-тўғри телефон алоқасини ўрнатиши даркор. Бундай алоқа аввало Ўзбекистон билан Туркия ўртасида йўлга қўйилади.

— Ғулом Захриддинович, бу соҳадаги ҳамкорлик ҳозирдаёқ бошлаб юборилган бўлса керак.

— Ҳа, бошлаб юборилган. Масалан, республика Алоқа вазирлиги ходимлари Туркияда шу мамлакат мутахассислари билан иккала давлат ўртасида телефон линияларини ўрнатиш бўйича иш олиб боришаяпти. Мутахассисларимиз яқин вақт ичида бу вазифани ижобий ҳал этишларига аминман.

Булардан ташқари Ўзбекистон билан Туркия ўртасида барқарор телевизион кўрсатувлар алмашувини ташкил этиш имкониятлари атрофлича ўрганиб чиқилмоқда. Шу кунларда мутахассислар телевидение дастурларини қабул қилиш масаласи билан яқиндан шуғулланмоқдалар.

Пировардида шуни айтишим керакки, тармоқ ходимлари Ўзбекистон билан Туркия ўртасида транспорт, йўл хўжалиги, алоқа ва информатикани ривожлантириш соҳасидаги барча ишларни ўз вақтида адо этишга интилмоқдалар. Бу эса уларнинг иккала мамлакат ўртасида ҳамкорликни ҳар томонлама тараққий эттиришга қўшган ҳиссаси бўлади.

Т. БОТИРБЕКОВ,
ЎзА мухбири.

• СПОРТ •

ОЛИМПИАДАНИНГ ДАСТЛАБКИ НАТИЖАЛАРИ

Шанба куни Франциянинг Альбервиль шаҳрида XVI қишки Олимпиада ўйинлари тантанали равишда очилганидан сўнг, эртасигаёқ дастлабки тўрт тўплам медаль ўз эгаларини топди. Шуниси қувончлики, биринчи олтин медаль Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги аъзоси Любовь Егоровага насиб этди. У 15 километрга чанғида юриш мусобақасида ғолиб бўлди. Худди шу босқичда МДҲнинг яна бир аъзоси Елена Вяльбе бронза медали совриндори бўлди. Дастлабки икки кун натижаларига кўра умумкоманда ҳисобида австриялик спортчилар олдинда боришмоқда. Улар икки олтин, икки кумуш, уч бронза, жами 7 медаль жамғаришган. Германия терма командаси ҳисобида икки олтин, бир кумуш ва бир бронза медали бор. Олимпиаданинг хоккей мусобақаларида МДҲ терма командаси Швейцария ва Норвегия терма командаларини бир хил — 8:1 ҳисобида мағлубиятга учратди.

— ★✦★ —

АНЪАНАВИЙ ТУРНИР БОШЛАНДИ

Душанба шаҳрида ўтмишда машҳур тожик футболчиси Рустам Долтабоев хотирасига бағишланган анъанавий мусобақалар бошланди. 16 марта ўтказилаётган бу турнирда Ўрта Осиё ва Қозоғистондан 22, Россиядан 4, жами 26 жамоа куч синашмоқда. Мусобақанинг биринчи кунида Тошкентнинг «Пахтакор» командаси Бишкекнинг «Олға» клубини 5:1 ҳисобида мағлубиятга учратди. Жумҳуриятимизнинг бошқа жамоалари дастлабки учрашувларни қуйидаги натижалар билан якунладилар: «Нурафшон» (Бухоро) — «Помир» (Душанба) — 0:1, «Нефтяник» (Фарғона) — «Спартак» (Владикавказ) — 2:2, «Навбаҳор» (Наманган) — «Қайрат» (Олмаота) — 0:0.

● ЧИРЧИҚДАГИ автобус-таксомотор саройи жамоаси фахрий ҳайдовчи Ражаббой Носматов номини ҳурмат билан тилга олади. У ўттиз бир йилдан буён автобус бошқаради. Ҳозирги пайтда кўп кишилик байналмилал жамоага раҳбарлик қилмоқда. Ихтиёридаги автобусни доим соз ҳолда сақлайди. Муддати ўтиб кетганлигига қарамай тўла таъмирлашсиз бошқармоқда, бирор марта ҳам кўнгилсиз кўча-транспорт ҳодисасига йўл қўймаган. Нормани доим ошиқи билан бажаради. Суратда: Р. Носматов.

Сураткаш Умарали ҚЎШВОҚОВ.

МАДАНИЯТ МАРКАЗЛАРИГА ЭЪТИБОР

Ўзбекистон Республикаси Маданият вазирлиги ҳузурида фаолият кўрсатаётган миллатлараро маданият маркази тасарруфида 15 га яқин ижодий жамоалар бор. Ана шу даргоҳларга ҳар томонлама амалий методик ёрдам кўрсатиш борасида кўп ибратли ишлар амалга оширилмоқда. Жумладан, маданият марказларининг моддий базаларини мустаҳкамлаш мақсадида қатор янги қурилишлар бошлаб юборилди. Арман миллий маданият маркази шинам бинони ижарага олди. Польша маданият маркази ўзи учун алоҳида бино қуришга киришди.

Корейс, бошқирд миллий маданият марказларининг истиқболларини белгилаш тадбирлари ҳам кўрилмоқда.

А. АКБАРОВ.

Муҳаррир ўринбосари С. Ғ. МУСАЕВ.

• Рўзнома жамоатчи қабулхонасида

САВОЛЛАРИНГИЗГА ЖАВОБ БЕРАМИЗ

САВОЛЛАРГА ҲУҚУҚШУНОС А. ҲАСАНОВ ЖАВОБ БЕРАДИ.

САВОЛ: оилавий жанжал туфайли умр йўлдошим уйдан кетиб қолди. Уйда қолган бир яшар қизимга қараб туришга тўғри келди. Натижада, бир ҳафта ишга чиқолмай қолдим. Менга узрли сабаб туфайли иш ҳақи берилиши мумкинми?

Т. ҲОШИМОВ,
Ангрен шаҳри.

ЖАВОБ: йўқ. Амалдаги қоидага кўра, бетоб болага қараб турганлик учун боланинг онаси ёки отасига касаллик варақаси очилиб, маълум муддат учун нафақа тўланади. Сиз эса, болангиз бетоб бўлмагани учун бундай имтиёздан фойдалана олмайсиз.

Агар оилавий ҳолатни маъмурият эътиборга олса, у ҳолда ишдан қолган кунлар учун йиллик таътил кунларида ишлаб беришингизга тўғри келади.

* * *

САВОЛ: шу кунларда дала юмушларидан бир қадар бўшман. Айтингчи, ишга вақтинча кирмоқчи бўлсам, дафтарчамни кадрлар бўлимига топширишим шартми?

Т. ЙЎЛЧИЕВ,
Тошкент ноҳиясидаги Охунбобоев номли жамоа хўжалиги.

ЖАВОБ: ишга вақтинчалик қабул қилинаётган киши меҳнат дафтарчасини кадрлар бўлимига топшириши шарт (Ўзбекистон Республикаси Меҳнат қонунлари кодексининг 26-моддаси). Меҳнат дафтарчасисиз ишга вақтинчалик қабул қилишга йўл қўйилмайди. Агар ходим ишга вақтинча киришдан олдин ҳеч қаерда ишламаган бўлса, 5 кун ишлаганидан кейин унга меҳнат дафтарчаси очилади.

* * *

САВОЛ: заводимизга қарашли ётоқхонада 3—4 нафар ишга алоқаси бўлмаган шахслар яшаяпти. Улар аввал шу заводда ишлашган. Эндиликда уларни ётоқхонадан қандай кўчириб юбориш мумкин?

С. ҒИЁСОВ,
Тошкент шаҳри.

ЖАВОБ: мавсумий ва муддатли меҳнат шартномаси билан ишлаган шахслар корхонада ишлаб турган вақтида берилган ётоқхонадан шартномадаги муддат тугагач, ишдан бўшаганларидан кейин ётоқхонадан чиқиб кетишлари керак.

Шу билан боғлиқ ҳолда ётоқхонага кўчиб келган корхоналар, муассасалар, ташкилотларнинг бошқа ходимлари узрсиз сабаблар билан меҳнат интизомини бузган ёки жиноят содир этган тақдирда, ишдан бўшатилиб, яшаш учун бошқа жой бермасдан ҳам улар кўчириб юборилиши мумкин.

Ўзбошимчалик билан ётоқхонани эгаллаб олган ҳамда ишни тугатиб, ётоқхонани бўшатмаган шахслар суд қарори билан кўчириб юборилади.

• Муҳаррирриятга мактуб

ҚАЧОН ТОЗА СУВ ИЧАМИЗ?

«АНГРЕН» давлат хўжалигининг Соғлом ҳамда Самарчуқ қишлоқларига ҳеч борганмисиз? Йўқ, дейсизми, унда йўлингиз тушиб, шу қишлоқларга қадам ранжида қилиб қолгудек бўлсангиз, албатта, ўзингиз билан бирга яхшиси сувдонда тоза ичимлик суви олволинг. Чунки бу қишлоқ хонадонлари шу кунгача ариқ ва сой сувларидан истеъмол учун ишлатишмоқда.

Шундан-да, аҳоли ўртасида сариқ, ичбуруқ ва зотилжам касалликлари тарқалмоқда. Яна тағин сиз ҳам бошингизга ортиқча ташвиш орттириб юрманг. Қишлоқ аҳолиси-ку Ангрен шаҳри раҳбарларига ҳамда хўжалик маъмуриятига бу борада бир неча маротаба мурожаат қилишди-куя. Шунга қарамай, муаммо ҳамон ечимини топмаяпти. Балки бундан кейин хулоса чиқарилар.

Ҳали умид учқунлари ўчгани йўқ.

Ўрол ЖЎРАЕВ,
Оҳангарон ноҳияси.

ТИНИБ-ТИНЧИМАС МУАЛЛИМА

БУГУНГИ кунда «Жонли компьютер» деб аталган ибора мактаб таълимида тез-тез тилга олинадиган бўлиб қолди. Бундай жонли мулоқот ўзбек тили ва адабиёти дарсларида айниқса қўл келмоқда.

«Компьютер» ёрдамида ўқувчиларни билимларни пухта эгаллашга даъват этувчи ана шу методик усул вилоятимизда биринчилардан бўлиб Пискент ноҳиясидаги 5-ўрта мактаб тил ва адабиёт дарсликларида кенг қўлланила бошланди. Бу ибратли ишнинг ташаббускори билим даргоҳининг моҳир ўқитувчиси М. Эргашева бўлди.

Ўқув материалларини оддий ва жонли тушунтиришга қаратилган мазкур усул дарс машғулотларини ўқувчилар онгида яхши сақлаб қолишга ҳам ёрдам беради. Тажрибали педагог М. Эргашева шу эзгу мақсад йўлида самарали изланиб, яна қатор янгиликларни дарс жараёнига татбиқ этишга ҳам эришди. У «Шаклли» бўлак қоғозлари, «Бошқотирма», «Грамматик дақиқалар» каби иш усулларидан ҳам дарсларда кенг фойдаланиб келмоқда. Ўрни билан айрим машғулотларни «Телевизион кўрсатувлар» дастури асосида ўтишга ҳам эришилди.

Ҳақиқатан ҳам бу зиёбахш қалб эгаси ўз фанининг чинакам фидойиси. Шу сабабли ҳам у таълим жараёнига қандайдир яхши бир янгиликни жорий этиш йўлида кўп изланади. Унинг синфдан ташқари машғулотларни ташкил этиш борасида орттирган бой иш тажрибаси ўлароқ «Ўзбек тилим — она тилим» деб номланган дарс ишланмаси юзага келди. Қизиқарли педагогика жараённи ўзида ифода этган мазкур сценарий махсус диплом билан тақдирланди.

Тиниб-тинчимас ўқитувчи ўқувчиларни ўзбек миллий урф-одатлари, анъаналари руҳида тарбиялаш борасида ҳам жонкуярлик кўрсатиб келмоқда. Наврўз миллий байрамига бағишланган адабий композиция ноҳия мактаблари орасида кенг оммалаштирилди. Миллий анъаналарга бағишлаб ўтказилган ноҳия байрамида биринчи даражали диплом билан тақдирланди.

Ўқитувчилик касбини жон-дилдан эъзозлаб келаётган меҳри дарё бу педагог яқинда яна бир жиддий имтиҳондан муваффақиятли ўтди. Яқинда Янгийўл шаҳрида бўлиб ўтган «Ўқитувчи-92» вилоят танловида у педагогик маҳоратини тўла намоён этди.

Бу кўрикда йилнинг энг яхши ўқитувчиси номини олиш учун йигирмадан ортиқ ман-ман деган зиёкор беллашди. Моҳир мураббий М. Эргашева эса жиддий синовнинг барча талабларини кўнгилдагидек адо этиб, берилган саволларга тўғри ва аниқ жавоблар қайтариб, кўрик ҳакамлар ҳайъатининг зукко аъзоларини жуда мамнун этди. Шу сабабли ҳам ҳакамлар ҳайъати уни «Ўқитувчи-92» кўригининг ғолиби деб топди, ҳамда унга бир овоздан биринчи ўрин берилди.

А. АЛИЕВ.

Сиз транспорт хизматига муҳтожмисиз?

ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ ТАШКИЛОТЛАР, КОРХОНАЛАР, ШИРКАТЛАР ВА АҲОЛИ

ДИҚҚАТИГА!

2512-автоколонна Сизларга ўз хизматини

ТАКЛИФ ЭТАДИ

Биздаги «ГАЗ-52» (усти очиқ ва ёпиқ), «ГАЗ-53» (усти очиқ ва ёпиқ), «ЗИЛ-130» (усти очиқ), «КАЗ-608» (узун ўлчовли), «МАЗ» (узун ўлчовли), «МАЗ» (усти очиқ, тиркагичли ва узун ўлчовли) автомашиналар хизматидан унумли фойдаланишингизга кафолат берамиз.

Ҳақ тўлаш нарх кўрсаткичлари бўйича ёки ўзаро келишилади.

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент шаҳри, А. Икромов райони, М. Уйғур кўчаси, 487-уй. Телефонлар: 47-32-35, 47-50-79, 47-50-83, 47-51-83.

Тошкент ҳақиқати

МУАССИСЛАР: ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КЕНГАШИ ВА «ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ЖУРНАЛИСТЛАР ЖАМОАСИ.

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲ: 700000 ТОШКЕНТ, ГСП ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

Муҳаррир ўринбосарлари — 335885, 325747, 325748, 337916; масъул котиб — 334808, 325353; масъул котиб ўринбосарлари — 325750; бўлимлар: шўролар ҳаёти — 325778, 337010; қишлоқ хўжалиги — 325647; саноат, қурилиш ва транспорт — 325749, 337010; ижтимоий масалалар — 325645; маданият — 325767; адабиёт ва санъат; миллий кадрлар — 325553; ёшлар ҳаёти, ахборот ва спорт — 325556, 339915; хатлар ва оммавий ишлар — 325354, 334048; тижорат бўлими — 325733; жамоатчи кенгаш қабулхонаси — 325354, 334048; эълонлар — 325666.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни. 700000, ГСП, Ленинград кўчаси, 32. Рўзнома офсет усулида А—2 форматида босилади.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Нашр кўрсаткичи: 14 Индекс: 64672. Босишга топшириш вақти — 20.30. Босишга топширилди — 19.00. 30579 нусха босилди.